

SKIPTVET KOMMUNE

Klart vi kan!

Kvalitet – Engasjement – Samspill

**ØKONOMIPLAN
OG
HANDLINGSPROGRAM
2024 - 2027**

Vedtatt i kommunestyret .....

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
Kommunedirektørens kommentarer	3
Økonomiplanens formål	5
Informasjon om økonomiplanmodellen	5
Sammendrag/handlingsprogram	5
Eksterne forhold/rammebetingelser	6
Diverse forutsetninger for økonomiplanperioden	7
Kommunalområdene	
Stabene økonomi og personal	9
Oppvekst	10
Helse og mestring	18
Samfunn	23
Konsekvensjustert driftsbudsjett	36
Hovedoversikt konsekvensjustert økonomiplan	38
Økonomisk handlefrihet	38
Nye driftstiltak i økonomiplanen	39
Investeringsiltak	40
Hovedoversikt drift – faste priser	41
Hovedoversikt kapital – faste priser	42
Disposisjonsfond	42
Vedlegg:	
Innspill fra Fellesrådet	

KOMMUNEDIREKTØRENS KOMMENTAR

Innledning

I henhold til kommunens årshjul utarbeides økonomiplanen før sommeren når regnskap og årsmelding foreligger. Økonomiplanen for 2024-2027 bærer preg av at kommunens økonomi har blitt gradvis svakere de seneste årene, med et meget dårlig resultat for 2022. Kommunen hadde et stort merforbruk i virksomhetene, noe som har blitt videreført inn i 2023. Økonomiplanen for 2024-2027 er første steg på veien for å gjenskape en økonomi som vil være bærekraftig på sikt.

Rammebetingelsene for å gjenskape en bærekraftig økonomi kunne ha vært bedre. Krig og uro i europeiske markeder har ført til en unormalt sterk pris- og lønnsvekst, med påfølgende rentehevinger. Det er grunn til å forvente krevende rammebetingelser i økonomiplanperioden.

I den kommende økonomiplanperioden vil det bli lagt vekt på at kommunen skal ha en sunn økonomi som gir handlingsrom. For å komme dit kreves målrettet arbeid over tid. Det er også viktig i en periode med sterkt fokus på økonomiske utfordringer at kommunen ikke nedprioriterer samfunnsutviklingen. Vi må både klare å ha en økonomi i balanse, levere gode offentlige tjenester og skape en god samfunnsutvikling.

En økonomi i balanse

Budsjettet for 2023 ble vedtatt i balanse med betydelig bruk av fond, 2,9 mill kr. Det er også lagt inn bruk av fond i økonomiplanen for 2023-2026. Med årsresultatet for 2022 og merforbruk i virksomhetene er det ikke bærekraftig å legge budsjettet for 2023 til grunn slik det ble vedtatt.

I de nærmeste årene vil det være viktig at kommunen klarer å prioritere. Det vil ikke være rom for alle gode tiltak, og på noen områder kan det også være behov for å redusere eller avvikle tilbud man har blitt vant til.

Gode offentlige tjenester

Hovedfokus i økonomiplanen er å sikre at kommunen leverer gode offentlige tjenester innenfor lovpålagte oppgaver. Kommunen skal levere gode tjenester til barn, unge, voksne og eldre gjennom hele livsløpet.

Oppvekstområdet har over flere år hatt merforbruk, noe som i stor grad skyldes økt behov for spesialundervisning i skolen og større behov for barneverntjenester. For å kunne håndtere økonomien på området må det jobbes for at disse behovene ikke øker ytterligere.

Innenfor helseområdet står kommunen overfor de samme demografiske utfordringene som de fleste andre kommuner. En aldrende befolkning gjør at behovene for flere hender og større økonomisk innsats er nødvendig innenfor dette området i årene fremover.

Store forventninger til kommunens innsats innenfor offentlig infrastruktur gjør at presset på tjenestene i kommuneområdet samfunn også øker. At kommunen har ressurser til et godt samspill med frivillige lag og organisasjoner vil bli stadig viktigere.

Samfunnsutvikling

Selv om kommunens økonomi er krevende, er det viktig å legge til rette for en god samfunnsutvikling. Kommuneplanens samfunnsdel fastlegger tre satsingsområder:

- Bokommune
- Infrastruktur
- Næringsutvikling

Disse tre satsningsområdene griper inn i og forsterker hverandre, og kommunen kan bidra på alle tre områder. For å kunne ta imot og være attraktiv for flere nye innbyggere må kommunen legge til rette for at det bygges nye boliger. I økonomiplanperioden legges det opp til en utvikling av Holstadåsen, samt i Koffeldåsen. I begge disse prosjektene bør kommunen ta en aktiv rolle. Det er også viktig å avslutte fase 1 av Torggården-prosjektet og legge til rette for at området ved Torggården kan utvikles videre i nye utbyggingstrinn.

For å klare å levere på disse områdene er det nødvendig at hele organisasjonen har et fokus på effektivisering. Kontinuerlig omstilling og tilpasning til endrede rammebetingelser blir regelen heller enn unntaket i årene fremover.

ØKONOMIPLANENS FORMÅL

Økonomiplanleggingen skal med utgangspunkt i dagens økonomiske situasjon og realistiske anslag på fremtidige inntekter og utgifter være til hjelp for kommunen til å

- få oversikt over den økonomiske handlefriheten og
- foreta prioriteringer av ressursbruken på ulike formål innenfor kommunelovens krav til økonomisk balanse.

Ved en stabil utvikling i de økonomiske rammene vil en kunne bidra til en rasjonell og effektiv kommunal forvaltning.

I denne forbindelse er det vesentlig at kommunen opparbeider økonomiske buffere i økonomisk gode år som kan benyttes i år hvor de økonomiske vilkår er mindre gunstige.

INFORMASJON OM ØKONOMIPLANMODELLEN

Konsekvensjustert budsjett 2023

Modellen tar utgangspunkt i budsjettet for 2023 slik det ble vedtatt av kommunestyret. Dette budsjettet justeres for tiltak som bare skal ha ettårsvirkning, for tiltak som ikke har helårsvirkning og for tiltak som er vedtatt etter budsjettbehandlingen. Skatt og rammetilskudd legges inn med kjent nivå fra kommuneproposisjonen. Vi får da et konsekvensjustert budsjett som er utgangspunktet for økonomiplanperioden og som viser hvor mye penger det er til rådighet i perioden før nye tiltak innarbeides.

Nye driftstiltak

Virksomhetene har utarbeidet sine forslag til tiltak i økonomiplanen. Disse tiltakene er hentet fra virksomhetsplanene, årsmeldingen og politiske vedtak.

Som i det generelle regnskapet for kommunen, framkommer i hovedsak inntekter som negative tall (minus foran) og utgifter som positive tall om ikke annet er spesifisert.

Tallene i tabellene for økonomiplanen er i hele tusen, mens i selve økonomiplanen er tallene i hele kroner. Økonomiplanen er utarbeidet i faste priser. Det betyr at alle utgifter og inntekter er satt opp ut fra 2023 nivå. Det forventes at lønns- og prisvekst blir kompensert gjennom rammetilskuddet, men erfaringsmessig vil statsbudsjettene underkompensere for prisstigningen bl.a. fordi nye oppgaver pålegges kommunene uten at disse blir fullfinansiert i alle tilfeller.

SAMMENDRAG/HANDLINGSPROGRAM

Arbeidet med økonomiplan og handlingsprogram 2024-2027 starter ved utarbeidelsen av årsmeldingen for 2022. I siste avsnitt i virksomhetenes årsmelding oppsummeres de tiltak det foreslås å ta med inn i økonomiplanen. Virksomhetene utarbeider en virksomhetsplan som sammen med årsmeldingen gir innspill til økonomiplan og budsjett.

Økonomiplanen er bygget på inntektsforutsetningene fra staten i revidert statsbudsjett fra mai 2023 og som viser de rammene for skatt og rammetilskudd som kommunen kan forvente framover.

Utformingen av økonomiplanen har også vært styrt av følgende mål og utfordringer som kommunen fortsatt står overfor:

- Videreføring av driften for 2023
- Fokus på lovpålagte oppgaver

- Fortsetter satsingen på tjenestene mot tidlig innsats og forebyggende arbeide
- Øke fokus og satsning i Helse og Mestring for å møte den aldrende befolkningen
- Lagt inn en økning for vedlikeholdsetterslep
- Fullføre eksisterende og nye investeringer

Eksterne forhold/rammebetingelser

Prosentvis premie på KLP økte i budsjettet for 2023. Krigen i Ukraina skaper fortsatt uro i kapitalmarkedene og kan således svekke den løpende avkastningen på pensjonsmidlene i KLP.

I forslaget til revidert nasjonalbudsjett for 2023 er skatteinntektene nærmest uendret. Så langt i 2023 har skatteinngangen vært i underkant av 1 % lavere sammenlignet med 2022, mens rammetilskuddet har en økning på 2,5 mill. kr.

For inngangen til planperioden foreligger det en økning på 2,5 mill. kr i skatteinntekter og 5,1 mill. kr i rammetilskudd. Skiptvet ligger likevel under landsgjennomsnittet i skatteinntekter og blir derfor justert opp til et nivå som er på 94% av landsgjennomsnittet gjennom inntektsutjevningen i rammetilskuddsordningen.

I revidert nasjonalbudsjett er det lagt inn en økning på 100 mill. kr i vekst i frie inntekter til de kommunene som taper mest på graderingen i basiskriteriet. For Skiptvet kommune betyr dette en økning i rammen på 1,5 mill. kr. Det tas sikte på et nytt inntektssystem for kommunene fra 2025. I økonomiplanen legges det til grunn gjennomsnittlig skattenivå de 3 siste år og som er bygget inn i prognosemodellen fra KS.

Drift

Kostnadsøkningen på konsekvensjusterte tiltak er på 12 mill. kr i hele plan perioden. Netto kostnadsøkning er fra 4,4 mill. kr første året og til 0,8 mill. kr siste året i perioden.

Det er tatt inn nye driftstiltak for 12,2 mill. kr første år og ned til 6,9 mill. kr (reduerte kostnader) siste år i økonomiplanen.

Eiendomsskatt

I budsjettet for 2023 er det lagt inn 18,8 mill. kr i eiendomsskatt og samme beløp legges til grunn i gjeldende økonomiplan 2024-2027. Utbyggingen av Vamma 12 har endret fordelingen av eiendomsskatten mellom Askim og Skiptvet kommuner til fordel for Skiptvet. Skiptvet får f.o.m. 2020 rundt 65 % mot tidligere vel 51 % av utlignet eiendomsskatt på kraftverket. Eiendomsskatten fra Vamma kraftverk er viktig for Skiptvet kommune. Det poengteres at eiendomsskatten er et kvalifisert anslag da både pris og produksjonsmengde ikke er kjent før i ettertid. Produksjonen ett år får først virkning for beregning av eiendomsskatten to år i etterkant.

Lønnsoppgjør

Oppgjøret i 2023 er ferdig forhandlet med en årslønnsvekst på 5,4 %. I budsjettet for 2023 er det lagt inn en årslønnsvekst på 2,75%. Årets lønnsoppgjør vil gi en stor økning i personalkostnadene til kommunen.

HMS og nærvær

HMS- arbeidet er et viktig område for å sikre medarbeiderne et trygt og godt arbeidsmiljø. Avvikssystemet er et godt verktøy for å melde avvik slik at forbedringer og endringer kan gjøres. Det har vært jobbet med, noe som skal fortsette, at å melde avvik er viktig for at dette arbeidet skal gi positiv effekt.

Nærværet vårt er i dag totalt sett for lavt og gir utfordringer for driften. For 2022 var det en ytterligere nedgang fra årene under pandemien og totalen viste 90,5 %. Ved 1. tertial 2023 er nærværet på 89,9 %.

Det er også på landsbasis et lavere nærvær og det vises til at det fortsatt er ettervirkninger fra pandemien. AMU har vedtatt at arbeidet med å øke nærværet må styrkes og det jobbes med tiltak på ulike plan. Vi har et godt samarbeid med tillitsvalgte og verneombud.

DIVERSE FORUTSETNINGER FOR ØKONOMIPLANPERIODEN

Arbeidet med økonomiplanen har vært krevende. Fokus har i stor grad vært å videreføre driften fra 2023 og samtidig satse på konkrete tiltak.

Usikkerhetsmomenter i driftsbudsjettet:

- Det er lagt inn en generell innsparing for å komme i balanse. Denne gevinsten må tas ut ved utarbeidelse av de årlige budsjettene.
- Uforutsette hendelser og kostnadskrevende enkelttiltak.
- At det ikke blir en stor renteøkning for nye låneopptak og når rentebindingene opphører på de enkelte lån – for noen av lånene med bundet rente, opphører rentebindingen i løpet av 1-5 år og det må da vurderes om det skal inngås ny binding eller la lånerente være flytende.
- At beregnet inntekt fra eiendomsskatten blir som forventet i perioden.
- At folketallet blir som forventet i SSB sine prognoser og som legges til grunn for prognosemodellen.
- Økte utgifter til ressurskrevende brukere.
- Store investeringer i økonomiplanperioden.

Skatteinntekter

Skatteinntektene er budsjettet med det nivået som er lagt inn i kommuneproposisjonen. I økonomiplanen brukes inntektsmodellen fra KS.

Inntektene fra eiendomsskatt på verker og bruk er utarbeidet med bakgrunn i prognose utarbeidet av Hafslund med endringer i fordelingsnøkkel, produksjon og kraftpris.

Dette gir følgende skatteinntang i økonomiplanperioden:

SKATTEINNEKTER	2023 B	2 024	2 025	2 026	2 027
Skatt inkl naturressursskatt	-115 781	-118 395	-118 395	-118 395	-118 395
Eiendomsskatt	-18 800	-18 800	-18 800	-18 800	-18 800
Sum skatt	-134 581	-137 195	-137 195	-137 195	-137 195

*Eiendomsskatten er et beregnet anslag

Rammetilskudd og øvrige statstilskudd

Beregning av rammetilskuddet er gjort med utgangspunkt i kommuneproposisjonen og inntektsmodellen fra KS.

Det forutsettes at økninger i lønnsutgifter og prisstigning blir kompensert i rammetilskuddet.

RAMMETILSKUDD	2023 B	2 024	2 025	2 026	2 027
Rammetilskudd inkl. skjønnsstilskudd	-140 532	-148 236	-148 236	-148 236	-148 236
Rammetilskudd kommuneprop	-140 532	-148 236	-148 236	-148 236	-148 236

Statlige tilskudd er flykningetilskudd. Det er ikke lagt inn nye flykninger i perioden.

ØVRIGE GENERELLE STATSTILSKUDD	2023 B	2 024	2 025	2 026	2 027
Fra regneark statlige tilskudd	-8 370	-12 000	-7 500	-2 500	-2 100
Sum øvrige statlige tilskudd	-8 370	-12 000	-7 500	-2 500	-2 100

Rentenivå

I en planperiode på 4 år er det usikkerhetsmomenter mht. rentenivået. Det er tatt utgangspunkt i dagens rente på våre lån. I planperioden er det brukt en rente på 4 % på nye lån. Om renteutgiftene stiger utover dette, vil også renteinntektene stige noe. Ved nye låneopptak må det gjøres en vurdering av risiko for renteøkning opp mot noe høyere rente når den bindes.

Låneopptak

Kommunens totale lånegjeld var ved utgangen av 2022 på 269,5 mill. kr. Det er lagt opp til å låne 186 mill. kr i 2023 til investeringer. Mellomfinansieringen av omsorgsboligene i Torggården ligger inne i dette beløpet. Nedbetaling av lån er budsjettert med 12,73 mill. kr. Total lånegjeld vil da være 450,14 mill. kr ved utgangen av 2023.

I denne økonomiplanen legges det opp til nye låneopptak på til sammen 24,6 mill. kr. I tillegg kommer nye låneopptak til Startlån som ikke er tatt med. Avdragene i planperioden vil være 57,6 mill. kr.

I planperioden er det lagt opp til at nye låneopptak nedbetales over 40 år. Ved forlenget avdragstid så øker renteutgiftene totalt sett.

Ordinære lån	2023 B	2 024	2 025	2 026	2 027
Renter løpende lån	6 619	7 477	6 378	6 142	5 853
Renter nye lån	1 700	451	893	1 023	1 149
Avdrag løpende lån	12 714	14 095	14 097	13 932	13 249
Avdrag nye lån	0	282	564	651	739
Sum renter	8 319	7 928	7 271	7 165	7 002
Sum avdrag	12 714	14 377	14 661	14 583	13 988

Økte renter og avdrag på Startlån kommer i tillegg. Disse dekkes med innbetalte renter og avdrag fra låntakerne. Tabellen under viser netto rente- og avdragsutgifter i perioden.

Nto renter og avdrag	2023 B	2 024	2 025	2 026	2 027
Renteutgifter	8 319	7 928	7 271	7 165	7 002
Mottatte renter S-lån	-600	-700	-700	-700	-700
Utbytte ØE	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Konsesjonskraft	0	0	0	0	0
Renteinntekter	-1 800	-1 840	-1 840	-1 840	-1 840
Netto renteutgift	2 919	2 388	1 731	1 625	1 462
Avdrag	12 714	14 377	14 661	14 583	13 988
Netto avdragsutg	12 714	14 377	14 661	14 583	13 988

KOMMUNALOMRÅDENE

STABENE ØKONOMI og PERSONAL

Skiptvet kirke har sendt inn forslag til økonomiplan til kommunen i tråd med avtale.

Kommunedirektøren har ikke funnet plass til tiltakene i forslaget. Kirken har allerede fått overført midler til tiltak for å installere slukkeanlegg som ligger i 2025 og de resterende tiltakene må vurderes i neste planperiode. Dokumentet med tiltak legges ved økonomiplan dokumentet.

Det er behov for videreutvikling og investeringer i kommunens it systemer. Det er foreløpig kun funnet plass til utskifting av nettverket og det må jobbes videre med dette arbeidet.

OPPVEKST

Kommuneplanen sier at Skiptvet kommune skal være attraktiv for bosetting og næringsliv, at målet er en økning i innbyggertallet på 1 % pr år og bygge infrastruktur som støtter økonomisk utvikling og livskvalitet. Vi skal arbeide for å øke mestring av egne liv og egen helse, øke hverdagsmestring og tidlig innsats.

Disse målene ligger til grunn for satsingen i Helhetlig oppvekstmiljø som dreier seg om at barn og unge i Skiptvet skal oppleve et trygt og godt oppvekstmiljø, der de blir sett og mestrer hver dag, opplever å bli inkludert blant de andre barna og opplever ansatte med god kompetanse og forståelse for hva som skal til for å nå målene.

I dette ligger et grunnleggende prinsipp om tidlig innsats, slik vi gjør det i oppvekst fra første møte med foresatte på helsestasjonen til elevene går ut av 10. trinn. Tverrfaglig og forebyggende arbeid er grunnpilarer i satsingen, og sammenfaller med statlige og kommunale målsettinger for oppvekstsektoren.

I 2023 har vi en nedgang i barnetall i barnehage og prognosene med utgangspunkt i dette tilsier at vi går mot en gradvis nedgang i elevtall i skolene, som vil påvirke økonomi og drift av skolene. Dette slår ikke inn på klassetall før i 2025. Likevel fører dette til redusert rammetilskudd til kommunen. Det har i 2023 vært tilflytting til kommunen som har gitt en økning på 10 elever så langt i 2023- flyktninger fra Ukraina og annen tilflytting.

Skiptvetskolen er inne i en omorganiseringsprosess som hadde som mål å øke kapasiteten for ledelse i organisasjonen og derigjennom øke kvaliteten sosialt og faglig. Siden utfordringene med ressurskrevende elever, spesialundervisning og skolemiljøet er så omfattende, må organisasjonen internt bli bedre til å løse utfordringene nærmest elevene, og gjøre dette i et kollektivt læringsfellesskap.

Oppvekst opplever en økning i barnevernssaker, familier med behov for oppfølging og veiledning samt spesialundervisning og alvorlige adferdsforstyrrelser. Tidlig innsats, foreldreveiledning og godt tverrfaglig arbeid er nødvendig for å dekke de behovene, barn, unge og familier har.

Barnehagene er slått sammen under en virksomhetsleder, og Solhaug og Lindormen foreslås samlokalisert fra 1.08.2023. Dette gjør at vi har to robuste kommunale barnehager med dyktig personale, og som fram til slutten av økonomiplanperioden har areal nok til å ta imot flere barn. Dersom det blir lagt ut tomter i nærmeste framtid og barnefamilier flytter hit, må det bygges ut. Dette kan være en ekstra avdeling på Lindormen, ny barnehage i boligfelt eller utvidelse av den private barnehagen Hestehoven.

Oppvekst har etter omorganiseringen også fått ansvar for flyktningarbeidet og NAV. Dette ligger under virksomhet tverrfaglige tjenester. Det er viktig å sikre ressurser til dette i økonomiplanperioden slik at integreringen kan starte så tidlig som mulig i introduksjonsperioden, og at en unngår høyere kostnader på økonomisk sosialhjelp. Oppfølging av flyktningene er en omfattende oppgave, og det er viktig å ha god kapasitet i organisasjonen for å følge dette opp i helse, barnehage og skole.

SLT-teamet, månedlig møteplass for ledere og fagpersoner som arbeider med ungdom i kommunen, har opplevd økende utfordringer i ungdomsmiljøet i forhold til rus og utenforskap. Politiet uttrykker bekymring for dette, og ser at det er samme utvikling i Skiptvet som i resten av Østfold. Skole, laget rundt barnet, politikere, foresatte og lokalsamfunnet må dra dette i fellesskap og det er derfor et sterkt behov for å ha en fast SLT-koordinator. Et annet tiltak i dette arbeidet er familieveiledning, gjennom lavterskeltilbudet COS-P, og familierapeuten. Obligatorisk kurs for nye foreldre er et tiltak som sammen med den ordinære veiledningen på helsestasjonen kan gi god foreldrestøtte.

Nærvær er og blir en viktig sak å jobbe med, pr. 1.mai har oppvekst et nærvær på 88,1. Dette er svært utfordrende i hverdagen i skole og barnehage, både i forhold til vikarutgifter, bemanning og kvalitet i opplæring og utvikling. Målretta satsing må til, og i et samarbeid med resten av kommunen og de tillitsvalgte.

Fra årsmeldingen

Hovedprioriteringer i neste økonomiplan:

Drift:

Tidlig innsats i barnehage og skole
Styrke det forebyggende arbeid retta mot ungdom
Digitalt utstyr og programvare
Øke nærværet i oppvekst

Investeringer:

Nytt svømme og idrettsanlegg
Ombygging av eksisterende lokaler på Kirkelund med tanke på arbeidsplasser for ansatte og ressurskrevende brukere.
Utbygging av barnehageplasser.
Flytting av barnevern og helsestasjon

Fra strategisk plan for oppvekst

Vår strategiplan er under arbeid, men planen har følgende hovedmål bygd på målene for satsingen «Helhetlig oppvekstmiljø»:

Alle barn og unge skal ha et trygt og godt oppvekstmiljø som fremmer helse, trivsel og læring.
Alle ansatte i oppvekst skal ha god forståelse for hva dette innebærer, og ha et ønske om å jobbe i et sterkt felles profesjonsfelleskap med utgangspunkt i felles verdier.

Dette betyr at vi skal oppnå følgende:

1. Alle barn og unge gis like muligheter for sosial mobilitet
2. Alle barn og unge opplever seg som en del av et fellesskap
3. Alle ansatte har en inkluderende praksis
4. Alle ansattes arbeid preges av samhandling og samarbeid
5. Alle barn og unge opplever mestring hver dag

Denne satsingen innebærer at hele kommunen skal arbeide sammen mot samme mål, i skole, i barnehage, i laget rundt barnet, foresatte, frivilligheten, kulturlivet og idretten. Barn og unges medvirkning er grunnleggende for å oppnå målene, og alt arbeid skal grunnfestes i FNs bærekrafts mål og barnekonvensjonen.

Utfordringer

Generelt.

Økonomi

Budsjettet 2022 var krevende for oppvekst, og det samme inn i 2023. Dette innebærer at vi må gjennomføre en nedbemanning med 9,4 årsverk i skole og barnehage for å holde budsjetttrammene i 2023.

Fra årsmeldingen 2022: I 2022 har vi hatt svak kontroll over økonomien i oppvekst. Vi har ikke klart å gjennomføre de kuttiltakene som lå i budsjettet for 2022

Det ble rapportert om stor fare for merforbruk fra budsjettet ble vedtatt, og at flere forhold ikke var tatt med i budsjettet, som mangel på fordeling av kommunens inntekter fra koronakompensasjon på og introduksjonsprogrammet, og at disse inntektene burde ha blitt fordelt dit kostnadene lå.

Utfordringer i skole, barnehage og barnevern ble tatt opp; inklusive krevende enkeltsaker der økonomi møter jus og rettigheter samt de kapasitetsproblemene vi har hatt med høyt fravær generelt og ledere spesielt. Det ble satset på at mye av innsparingen måtte tas fra august og ut året, men kombinasjon av nye, store oppgaver og et stort etterslep fra første halvår gjorde dette vanskelig. En var ikke klare nok på utfordringene tidlig nok, og vi presenterte en 2. tertialrapport som pekte på et mye lavere merforbruk enn det til slutt ble.

Dette betyr at vi i 2023 og ved inngangen til økonomiplanperioden må redusere kraftig på driften. Det er i skole og SFO en har hatt merforbruk på lønn, vikar, overtid og sykemelding/egenmeldinger, og der mye av kostnadsreduksjonen blir tatt. Barnevernet hadde et merforbruk på 3 millioner i 2022 på grunn av tapte statlige overføringer, flere omsorgsoverdragelser og institusjonsplasseringer. Barnehagene reduserer med tre årsverk på grunn av færre barn, skolene får ikke særlig nedgang i klassesall før i 2025. I økonomiplanen har nesten alle konsekvensjusterte og nye tiltak blitt strøket på grunn av for små rammer.

Endringsarbeidet vi har startet med i helhetlig oppvekstmiljø skal i økonomiplanperioden omsettes i hverdagspraksis i klasserommet/avdelingen. Hver virksomhet utarbeider egne kompetanseplaner, og en strategiplan som setter fokus på inkludering og elevmedvirkning.

Skiptvet kommune fortsetter samarbeidet med Læringsmiljøsentret ut 2025- med enda tettere oppfølging i skoler og barnehager.

Rammene i statsbudsjettet, revidert statsbudsjett og kommunens andre inntekter, er ikke store nok til å kunne opprettholde kvaliteten på tilbudet i skole og barnehage. Det er derfor nødvendig for kommunedirektør å vurdere de ikke-lovpålagte tiltakene kommunen har. I oppvekst er det meste bestemt av lover, forskrifter og avtaler, og ungdomsklubben er det eneste tiltaket som ikke er lovpålagt. I økonomiplanen er det likevel ikke foreslått å legge ungdomsklubben på grunn av den viktige rollen den spiller for ungdom som arena for sosialt samvær og dialog. Utfordringen er at vi må dekke inn denne driften med ytterligere reduksjon i antall årsverk i skole og barnehage.

Tre utfordringer/trender

Det er noen viktige trender i samfunnet, og i lokalsamfunnet vårt som vi er nødt til å prioritere i økonomiplanperioden og i et lengre tidsperspektiv. Det er særlig tre trender vi må prioritere å arbeide med:

1. Lave fødselstall og manglende tilflytting

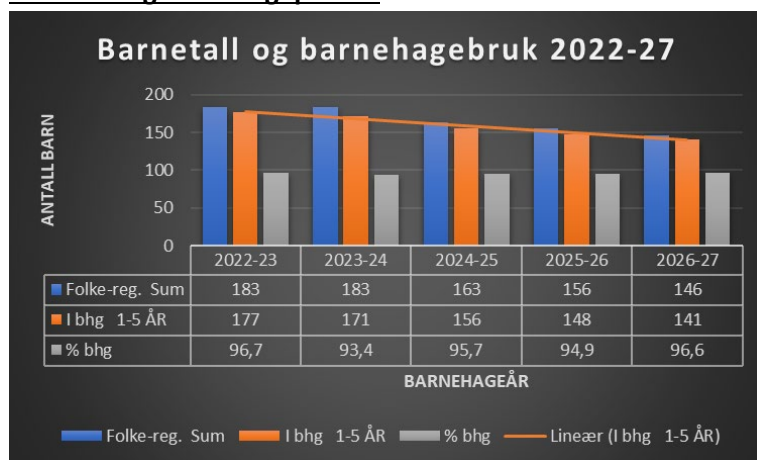
2. Økning i spesialundervisning og elever/familier med behov for sosial og faglig støtte og veiledning

3. Ledelse, utviklingsstøtte og administrativ støtte.

1. Lave fødselstall og manglende tilflytting

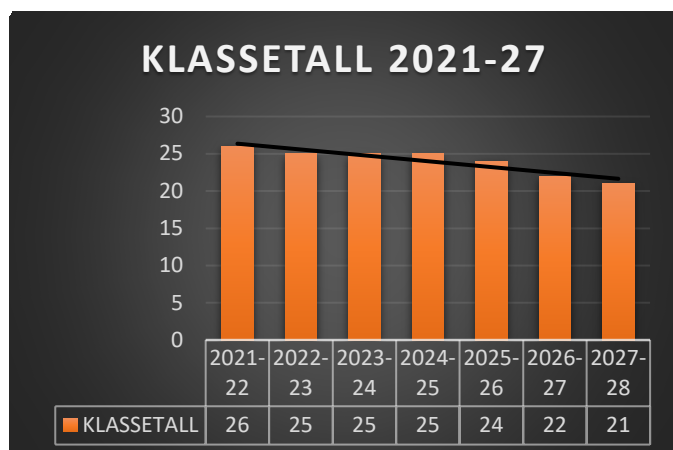
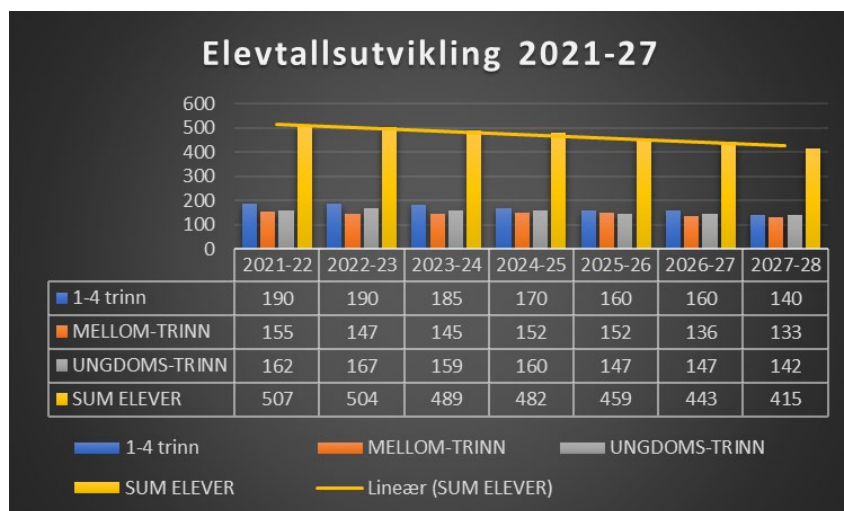
Nedgang i fødsler og barnetall er en nasjonal trend, men det er flere av våre nabokommuner som har økt tilflytting og som må bygge ut barnehager og skoler, så det er mulig å få det til.

Barnetall og barnehageplasser

Elevtallsendring i perioden.

I økonomiplanperioden vil vi med dagens utvikling i barnetall og tilflytting ha en negativ trend – en nedgang på 91 elever fra 2021-22 til 2027-28

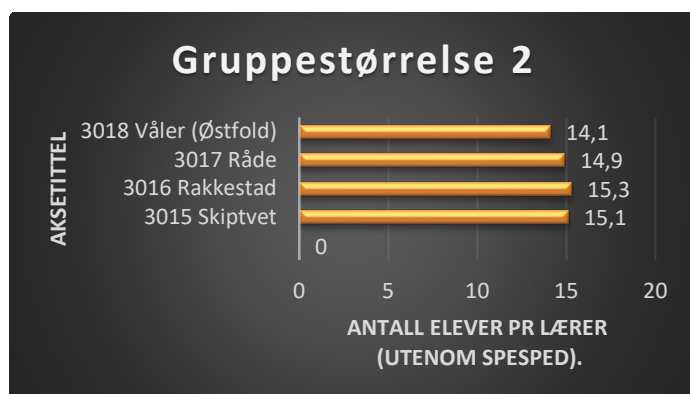
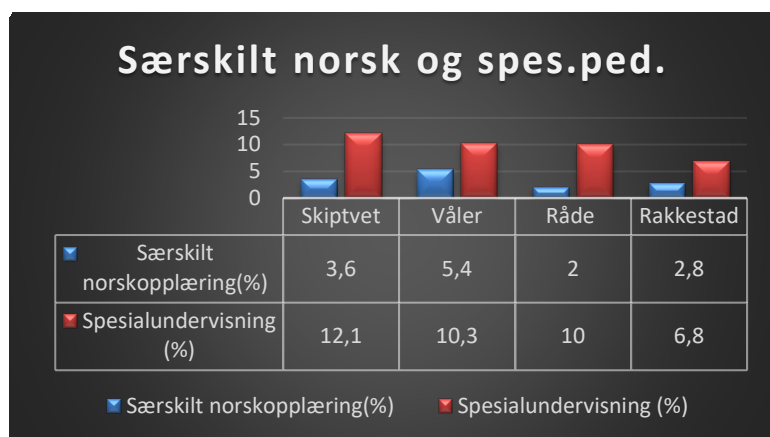
I tillegg til dette klassesallet har vi innføringsklasser for nye flyktninger og en tverrfaglig opplæringsarena (TFO). Skal vi klare å redusere kostnadene framover må vi redusere antall klasser og kostnadene til opplæring av flyktninger må dekkes i sin helhet. Det er en nedtrapping i refusjonen fra IMDI fra 189 400 år 1 til 172 000 år 3 og til 70 200 år 5. Dette betyr at kommunen i

2. Økning i spesialundervisning og elever/familier med behov for sosial og faglig støtte og veiledning.

Pr 1. mai 2023 har skolene 60 elever med vedtak om spesialundervisning, 15(?) på ungdomstrinnet og 32 på mellomtrinnet. Vestgård skole har 17 saker, og barnehagene har 5 enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp. Dette betyr at mer enn en femdel av elevene har et vedtak som binder opp ressurser til spesialundervisning. Vi bruker ca. 6 årsverk på spesialundervisning. Årsakene til den sterke økningen er flere. Det er generelt sett flere barn i samfunnet som trenger særskilt støtte fra ansatte i skole og barnehage, og fra «laget rundt barnet» (Barnevern, helsestasjonen/skolehelsetjenesten, psykolog, familieterapeut, PPT). Det kan skyldes at rammevilkårene til generell undervisning er redusert, vanskelige hjemmeforhold, at det er mye som skal konkurrere med oppmerksomheten i forhold til skolearbeid, diagnoser, høye krav til måloppnåelse i læreplanene, digitalisering og reduksjon i praktiske aktiviteter, men det kan også skyldes at vi ikke klarer å møte den enkelte elev der hen er og utvikle den enkeltes potensiale godt nok. Skolene sier de

har for få ansatte og for liten tid til felles faglig arbeid i personalet, og at det er vanskelig å rekruttere nok lærere med den kompetansen vi trenger.

I skolene har mye av spesialundervisningen vært organisert i store grupper. Dette mener vi ikke er det beste tiltaket for å gi den enkelte eleven den opplæringen loven krever, og vi forsøker å endre på dette. I og med at rammene er trange, gir det allikevel lite rom for å øke kvaliteten på spesialundervisningen. Tolærersystem koster mye, og av samme grunn har det blitt ansatt mange assistenter/fagarbeidere i skolen for å følge opp enkeltelever. Tiltak for å endre dette er å styrke tilpassa opplæring slik at en ikke trenger enkeltvedtak for å få det eleven har krav på. Skolen organiserer fra høsten 2023 uken med fellestid for 1-10.trinn fra kl. 13 00 på onsdager. Dette vil øke muligheten for samarbeid rundt klasser, grupper og enkeltelever.

Gruppestørrelse 2 er antall elever pr. lærer i ordinær undervisning. Skiptvet ligger på linje med de andre kommunene i vårt område.

Hovedtrinn	Lærer norm	Skiptvet	Årsverk mer enn norm
1-4. trinn	15	12,6	2,3
5-7. trinn	20	16,2	1,7
8-10. trinn	20	17,3	1,6
Sum			5,6

(GSI pr. 15.12.2022)

Med nedbemanningen i 2023 med 6,4 årsverk vil bemanningen fortsatt være innenfor normen. Det er en forutsetning at tilskudd fra IMDI blir fordelt der kostnadene til opplæring av flyktninger ligger.

3.Ledelse, utviklingsstøtte og administrativ støtte.

Skiptvet kommune er en liten kommune, men med samme krav til tjenestene som de store, enten det gjelder barnevern, helse eller skole. Vi er kontinuerlig under tilsyn og kontroll fra sentrale, regionale og lokale myndigheter.

Kravene til juridisk kompetanse øker, og det samme gjør kompleksiteten av mange enkeltsaker vi arbeider tverrfaglig med. Sentralt har vi store reformer, fagfornyelsen i skolen, inkluderende barnehagemiljø i barnehagen, barnevernreformen, kompetanseløftet for spesialundervisning og inkluderende praksis for alle i oppvekst, og endringene i velferdslovene gir kommunen økte oppgaver. I endringsarbeid er det fire elementer som må være til stede: Du må vite hvor du er, du må vite hvor du skal, du må trene, og ha administrativ støtte/ledelse. utfordringene i oppvekst og svak kommuneøkonomi gjør endringsarbeid og god ledelse enda viktigere.

Vi har gjennomført en stor omorganiseringsprosess, fordi lederne på alle nivå har hatt store driftsoppgaver og manglet kapasitet til å lede. Det blir sentralt i økonomiplanperioden å styrke ledelse og administrasjon, og realisere målet om å bygge kapasitet for ledelse. Skal vi få ansatte gå i samme retning som målene våre er ledelse avgjørende. Det er startet et økt samarbeid med Smartkom Østfold om barnehage og barnevern, og KS-skoleadministrative nettverk i Østfold skal samarbeide tettere framover om skoleutvikling. Dette er helt nødvendige tiltak for en liten kommune som Skiptvet.

Endringer og nye tiltak

Konsekvensjusteringer:

IKT- PC-er skole- leasing – kr. 270 000,

Ungdomsskolen har gamle og dårlige PCer som må skiftes ut snarest. For å nå kompetansemålene i læreplanen og kunne gjennomføre digitale tester og prøver er dette et nødvendig tiltak.

Lisensavtaler adm- kr.100 000,-

Kommunen har mange administrative system, og det skoleadministrative programmet vi har lever ikke opp til dagens behov og standard, og vi ønsker å skifte dette ut.

Flyktninger : kr 3 000 000,-

Kostnader flyktninger finansieres av introduksjonstilskuddet i fem år- første år kr. 189 400 pr. flyktning pr. år. Dekker kostnadene til intro, introduksjonsgrupper i grunnskolen, språkassistenter og helsekoordinator .

Introduksjonsstønad : kr. -1 100 000,-

Denne reduseres i forhold til antall flyktninger som deltar i introduksjonsprogrammet.

Reduksjon i elevtall og klasser kr.-250 000,- fra 2025.

Dette er et tiltak som følge av redusert elevtall og klassesall. Prognosene viser at vi trass i nedgangen vil ha så store årskull framover at det vil være behov for mer enn to klasser pr. trinn. Delingstallet er satt til 25 elever pr. klasse på grunn av klasseromsstørrelse, og at dette er maksimum for en kontaktlærer å ha ansvaret for.

Ikke funnet plass til:

Barnevern- omsorgsoverdragelser kr. 1000 000,-

Det har vært en økning i antall omsorgsoverdragelser og høyt merforbruk i barnevernstjenesten. Det er behov for en buffer for å ta høyde for slike vedtak, men det er ikke økonomiske rammer til dette i perioden.

Lokal kompetanseutvikling kr. 100 000,-

Lokalarrangerte, nødvendige kurs og videreføring av opplæring i for eksempel Robust Ungdom. Det er viktige tiltak å følge opp, men ikke rammer til det.

SLT-koordinator-forebyggende ungdomsarbeid kr. 250 000,-

Skiptvet kommune har aldri satt av midler til stilling som SLT-koordinator, men brukt kommunalsjef og virksomhetsleder til dette viktige arbeidet. Arbeidet har økt i takt med utfordringer i ungdomsmiljøet, og det er vurdert at vi trenger minimum 20 % stilling til dette arbeidet. Funksjonen er der for å koordinere samarbeidet mellom politi, skole, ungdomsklubb, barnevern, helse, rus og psykiatri og frivillige. Det er ikke funnet rom til dette tiltaket

Inntekter

Reduserte inntekter barnehage kr. 200 000,-

Redusert makspris i barnehage og inntektsjustert foreldrebetaling er ikke fullt finansiert i rammetilskuddet. Vi må derfor øke rammene her. Den siste tiden har det blitt flere familier som ikke har nok samlet inntekt til at de skal betale full pris for barnehageplass.

Reduserte inntekter SFO-foreldrebetaling kr. 200 000,-

Gratis kjernetid i SFO for 1. og 2. klasseelever har ført til et inntektstap, siden de fleste velger et gratistilbud. Alle 1.klassingene er p.t. i SFO. Rammetilskuddet dekker ikke hele kostnaden for inntektstapet.

Mat i barnehagene: kr. -100 000,-

Prisene har økt mye, og vi ser at det er nødvendig å øke mer enn prisveksten- økning på 11% .

Foreldrebetaling SFO kr. -200 000,-

Det er et stort inntektstap som følge av gratis kjernetid, og behov for mer bemanning i SFO. SFO er i utgangspunktet et selvkosttilbud, så vi bestemmer satsene selv. Det er foreslått en økning utover vanlig prisvekst- 13 %. Dette innebærer en økning fra kr.3 550 til kr.4 000 for en full plass.

Ikke funnet plass til :

Prosjekt helsestasjonen: kr. 600 000,-

Dette tiltaket er finansiert av prosjektmidler. Vi har fått midler ut 2023. Vi ønsket å legge inn en sikring fra 2024 for dette tiltaket, men har ikke rammer til dette. Vi har lagt inn som en forutsetning at vi etter søknad for nye midler i en treårsperiode i 2024-26.

Nye driftstiltak :

Utgifter:

1. Tidlig innsats og spesialpedagogikk kr. 1000 000,-

På grunn av nedbemanning i 2023 med totalt 9,4 årsverk har mulighetene for tidlig innsats og god spesialundervisning blitt redusert. Vi er nødt til å styrke dette arbeidet, og ønsker å bruke midlene i barnehage og 1-4. trinn for å sikre de grunnleggende ferdighetene i lesing, skriving og regning. Målet er å redusere spesialundervisningen i mellomtrinn og ungdomstrinn.

Forebyggende arbeid ungdom kr. 155 000,-

Vi ønsker å styrke arbeidet med forebyggende ungdomsarbeid, og etablerer et ungdomsteam på Kirkelund skole sammensatt av ansatte i skole, helsesykepleiere og ungdomsleder. Dette arbeidet er i gang, men gjennom å styrke SLT kan vi gi et bedre forebyggende tilbud til sårbare barn og unge.

Ikke funnet plass til:

Forebyggende arbeid familie. (COS, nærbarnehage mm) kr. 250 000,-

Vi har en rekke tiltak som ikke er finansiert i dag og som vi fortsatt ikke har plass til i budsjettet. Vi har hatt eksterne midler til nærbarnehage, og mange sertifiserte COS-veiledere, men mangler midler til å gjennomføre kurs. Det er et stort behov blant foreldre for veiledning og støtte i foreldreskapet, så vi prøver å løse dette gjennom andre tiltak i skole, barnehage og tverrfaglige tjenester.

Utskifting av PC-er ansatte kr. 100 000,-

Dette er et nødvendig tiltak vi ikke har funnet plass til. Mange ansatte har gamle PC-er og det er nødvendig å kontinuerlig skifte ut disse.

Ikke-prioritert tiltak:

Vi har en situasjon der mange lovpålagte tiltak er redusert eller ikke funnet plass til. I oppvekst har vi

bare lovpålagte oppgaver, med unntak av ungdomsklubben som er et prioritert forebyggende tiltak over mange år. Kostnaden er på 1 300 000,- pr år, inklusive husleie til Vonheim samfunnshus på kr. 230 000,-. På grunn av viktigheten for ungdommen og oppvekstmiljøet i Skiptvet ønsker kommunedirektøren å opprettholde dette tilbudet, men det er viktig å vurdere dette opp imot reduksjonene i lovpålagte tjenester i skole, barnehage og tverrfaglige tjenester.

Risikovurdering

1. Det er en stor risiko ved å ikke styrke barnevernet med ressurser med tanke på overføring av oppgaver til kommunen.
2. Det er en stor risiko knyttet til målet om å være en attraktiv bokommune ved å ikke kunne ta inn barn i barnehage annet enn ved hovedopptak.
3. Det er en stor risiko for frafall i videregående skole dersom vi reduserer mye i lærerstillinger generelt og spesialundervisning spesielt. Det må ansettes flere lærere og kompetansen i spesialpedagogikk må økes.
4. Det er en stor risiko for å ikke oppnå målene våre hvis vi ikke styrker lederressurser og støtteressurser til utviklingsarbeid og administrativ støtte.
5. Ved å ikke sette av ressurs til SLT-koordinator kan viktig forbyggende satsing falle bort, og samarbeidet med politiet og andre reduseres.
6. Det er en stor risiko for økt fravær når vi reduserer med så mange stillinger – belastningen på den enkelte blir høyere.
7. Ved å redusere så mye på stillinger er det en fare for at det går utover tidlig innsats.
8. Det er en stor risiko for at flere velger bort SFO når prisen blir økt.

Tiltak som kan styrke måloppnåelse i henhold til kommuneplanen:

Økt ramme til spesialundervisning og ressurskrevende brukere kan gjøre muligheter større for å øke mestringsnivået i skolene og på sikt øke graden av tilpassa opplæring og almenpedagogiske tiltak. Styrke bemanning i barnehagen slik at en kan ta inn barn utenom hovedopptak Mer ressurser til forebyggende arbeid blant barn, unge og familier - SLT, COS-P, miljøarbeidere. Styrket grunnbemanning for å forebygge fravær.

Investeringer

Smarttavler skolene: kr. 750 000,-

Det er Smarttavler i alle klasserom, og mange av dem blitt gamle og slutter å virke. Det er nødvendig å skifte disse ut. Dagens undervisningsmetoder og digitaliseringen gjør dette til nødvendig verktøy i undervisningen.

Ikke funnet plass til:

Varslingssystem beredskap i skolene

Ombygging Kirkelund – arbeidsplasser for ansatte (brudd på arealnorm i arbeidsmiljøloven), skolebibliotek, tverrfaglig opplæringsarena, arbeidslivsfag mm.

Nye lokaler for barnevern og helsestasjon

Lager Vestgård skole

Parkeringsplasser Lindormen barnehage

HELSE OG MESTRING

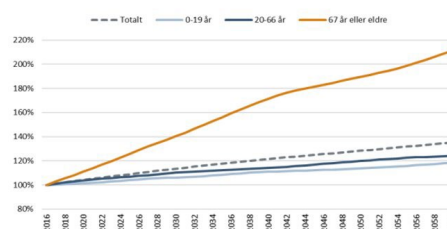
Den nasjonale helsereformen «Leve hele livet» og kommuneplanens samfunnsdel om folkehelse følges opp med å nye tiltak for å «Øke mestring av egne liv og helse» for kommunenes innbyggere. God fysisk og psykisk helse er en nøkkelfaktor til et godt liv. Kommunalområdet Helse og Mestring starter nå i 2023 opp med nødvendig endring av drift og tjenesteyting. Den store endringen som må til, er å øke trygge og gode helse- og omsorgstjenester i egen bolig. Kommunen må forvente å få utfordringer med konsekvens av høy andel innbyggere med livsstilssykdommer og økende eldre innbyggere.

2.1. Forventet demografisk utvikling vil legge press på hele helsevesenet

Det er ventet en kraftig økning i befolkningen de neste tiårene. Ifølge SSBs middelalternativ for befolkningsframskrivninger vil Norges befolkning være over 7 millioner i 2060.¹ Økningen skyldes i stor grad at forventet levealder ved fødsel har steget markant de siste hundre årene: ved starten av 1900-tallet var forventet levealder i Norge i overkant av 50 år – dag ligger den rundt 80, ifølge tall fra SSB. Dette svarer til en gjennomsnittlig økning på rundt to år per tiår siden 1900. Videre er det ventet at forventet levealder vil fortsette å øke. Ifølge Keilman og Pham (2005) vil forventet levealder i Norge øke til 90 år for kvinner og 86 år for menn i 2060.

Figur 2-1: SSBs befolkningsframskriving mot 2060, middelalternativet (MMMM) for ulike aldersgrupper. Indeksert (N=2016). Kilde: SSB

Som kommunalomsråde må det gjøres konkrete tiltak for de innbyggere som har behov for helse- og omsorgstjenester. Vi må etablere de grunnleggende strukturene i driften for å sikre at tjenestene som gis, inneholder god faglig standard og ivaretar mottakers behov. Vi må starte å jobbe mer forebyggende og hjelpe til med å opprettholde dagliglivets aktiviteter lengre. I tråd med stortingsmeldingen «Leve hele livet». Dette må vi gjøre ved å endre tankesett, ervervelse av ny kunnskap og arbeidsmetode hos de ansatte i Helse og Mestring. Vi må styrke tjenester til hjemmeboende innbyggere.

Etter omstilling og omorganisering som ble utformet i 2022, startet vi med endringer i februar 2023. T

- Tildeling/tjenestekontoret har gjennomgått og satt selvstendighet, egenmestring og selvhjelpenhet med lavest mulig inngripen i den enkeltes liv, samt vurdere en helhetlig tilnærming på beste effektive omsorgsnivå ved tildeling av tjenester. Tjenestetildelingen vil bli mindre «gjøre for», men mer «gjøre sammen med». Nye tildelingskriterier vil bli lagt fram i politisk sak vår 2023. Det blir spesielt tildeling av opphold på institusjon, opp mot muligheter for hjelp i egen bolig blir et viktig arbeid å vurdere på en god måte i tiden fremover. Her vil vi være bevist hverdagsmestring, «Leve hele livet» og «Morgendagens omsorg» i de tjenester som tildeles våre innbyggere ved behov.
- Ergoterapeut i 50% er ansatt og jobber målrettet i sitt fagfelt.
- Demensomsorgen har fått reetablering av Hukommelsesteam, slik at det kan gjøres utredninger, oppfølging og veiledning ved behov. Det vil gis til tjenestemottaker, pårørende og ansatte. En styrking av arbeidet med et demensvennlig samfunn må opprettholdes fremover.
- Etablering av fagteam, som jobber målrettet med kompetanseheving av sykepleietjenesten. De organiserer både faglig innhold, struktur, veileder og underviser ansatte. Tjenesten må skoles på mer alvorlige og komplekse sykdommer hos de eldre de skal ivareta, behandle og gi omsorg. Det er et nødvendig behov for tid til kompetanseheving hos alle ansatte.
- Kreft- og palliasjonsteam med kreftkoordinator og kreftkontakter, er på plass. De har startet i det små og jobber målrettet for å møte det økende behovet for mer struktur og kontinuitet i oppfølgingen av kreftpasienter og tilhørende familier i kommunen.
- Velferdsteknologi, benytte det når det vil gi tjenestemottaker og helseutøver en gevinst.

- Styrkning av spesialkompetanse innen psykisk helse og rus. Det er økende kompleksitet hos de pasienter som henvises. Det er ansatt psykolog i 30% for innbyggere mellom 18-100 år, planer om psykiatrisk sykepleier i 50%.
- Fastlegemangelen som er i Norge, rammer også Skiptvet kommune. Det er nå en hybridløsning med Legesenteret i Skiptvet. Det vil bli en fastlønnet kommunalt ansatt fastlege med delvis incentivlønn.

Fra årsmeldingen fra 2022

Virksomhet Helse og Mestring må starte et strukturert og kompetansehevende arbeid for å være forberedt på den kraftige økningen i behov for helse- og omsorgstjenester i årene fremover. Målet er å kunne tilby gode helse og omsorgstjenester i hjemmet. Hjemmesykepleien har behov for økte ressurser for en dimensjonering slik at kapasiteten er sikret, når tjenestemottakere skal bo lengre i egen bolig. Helse og Mestring må gjøre en dreining av drift av institusjonsplasser til mer tjenester for hjemmeboende. Aktuelle tiltak vi må satse på er nevnt i teksten over.

Virksomheten har en gjennomsnittlig stillingsprosent på 60% hos fast ansatte i kliniske funksjoner, samt at vi ikke klarer å følge våre nabokommuners lønnsnivå. For å klare og møte dette økende behovet for helse- og omsorgstjenester, må vi gjøre nødvendige tiltak;

- ❖ Kompetanseutvikling. Virksomheten utarbeidet ny kompetanseplan i 2020, og det er behov for å prioritere, opprettholde og øke den generelle kompetansen hos alle medarbeidere. Det vil også være nødvendig å legge til rette for å vedlikeholde og utvikle nødvendig spesialkompetanse. Vi må bidra til å sikre og ivareta ferdigheter som helselovgivningen gis oss av pålegg og føringer for de ulike tjenestene. Våre ansatte må få tilstrekkelig faglig påfyll og tid for kompetanseheving, om vi skal klare de økte faglige ansvaret som gis oss i nær framtid. Det innebærer obligatoriske, og nødvendig resertifisering av fagkurs må planlegges og gjennomføres i 2023 og 2024.
- ❖ Vi må endre stillingsandeler fra mindre deltid til mer heltid. Det vil styrke kompetansenivået, lojaliteten og kontinuiteten til arbeidsgiver. Økende antall ubesatte helgestillinger i avdelingene som drifter 24/7. Det ble for en tid tilbake fordelt årsverksressurser ut i mange deltidsstillinger for å sikre tilstrekkelig bemanning i helg. Det har gitt mange små stillinger som er krevende å holde besatt. Ved ledighet og behov for å ansette nye, er det rettmessig gjort krav på utvidet stilling pga ufrivillig deltid etter Arbeidsmiljølovens bestemmelser. Disse kravene må oppfylles, men det medfører at det blir ledige stillinger i helg.
- ❖ Styrket bemanning i hjemmesykepleien er nødvendig. De opplever å få flere tjenestemottakere og vi må ha ressurser for å møte dette behovet. Det vil bli behov for stedligbemanning i Omtankebygget i Torggården om kort tid. Det er nå flyttet inn i halve bygget og flere beboere har helseutfordringer som hjemmesykepleien skal ivareta.
- ❖ Økt grunnbemanning på institusjon er nødvendig. I kommunebarometeret skårer Skiptvet til å ha hele 102,78 prosent uttelling på pleie behov opp mot reel bemanning. Det betyr at det er en meget høy del av beboere som har omfattende bistandsbehov på sykehjem. En økning fra tidligere år. Det er nødvendig å styrke grunnbemanning, spesielt på rehabiliteringsavdelingen, hvor det er økende grad av avanserte sykepleie oppgaver.
- ❖ Etablere flere døgnplasser for personer med en langt kommet demensdiagnose. Det er et økende antall innbyggere med demens sykdom. Mange kan bo lenge i egen bolig, men det er en progredierende sykdom med ulik hastighet. Det vil bli behov for flere døgnplasser om kort tid. Vi må vurdere behovet for konvertering av andre døgnplasser til beboere med demens, og/eller søke andre løsninger for ulike driftsformer, slik at behovet ivaretas.
- ❖ Mer tid til å jobbe med eget arbeidsmiljø- tid til å trives på jobb! Arbeids glede, trivsel og trygghet i faget og jobbutøvelsen er viktige elementer som det er ønske om å styrke.

- ❖ Nødvendig å kunne ansette helsefagarbeider lærlingene etter bestått fagbrev. Vi må gjøre noen gode grep for kunne tilby de stillinger på mer enn 20-50% fast stilling.
- ❖ Ta i bruk av Samsvar, kommunens elektroniske intern- og kvalitetssystem. Vårt mål må være at rutiner, prosedyrer er lest, forstått og etterlevd i løpet av 2024. Vi må få organisert vårt arbeid til å gjøre det til en digital kvalitetshåndbok. Det er behov for en systematisk struktur, innhold og målrettet arbeid med innholdet. Rutiner og prosedyrer må oppdateres og legges inn. Ansatte må så få tid og mulighet for å lese, lære og bruke rutinene i dagligarbeid. Så kan arbeidsgiver kreve etterlevelse. Videre er det å melde kvalitetsavis i Samsvar blitt en god rutine. Det videre arbeidet er å få til en revidert behandling av avvikene etter innføring av Samsvar. Det må prioriteres i 2023 og 2024.

- ❖ Etablering av et fast Psykososialt kriseteam som ikke er basert på frivillighet og en uforpliktende ringeliste. Det er startet et arbeid med Marker, Aremark og Skiptvet for å se på muligheten for å etablere et fast team, med beredskap og turnus. Vi søker råd og veiledning fra RVTS Øst.

Innen psykisk helse og rus omsorgen har vi fortsatt behovet for økte tjenester. Det har vært en økning brukere og kompleksitet de siste årene. Dette skjer når spesialisthelsetjenesten skriver ut pasienter raskere. Demografisk framskrivning viser at det vil bli flere unge voksne mellom 15-24 år som har psykisk sykdom. Dette må vi klare å møte med god kompetanse. En utvidelse av tjenesten med behov for utvidelse av psykiatrisk sykepleier.

- ❖ Arbeidet med ny Helse og mestringsplan som vil være en ny omsorgsplan, må startes i 2023 og fullføres i 2023. Denne planen vil gi føringer for hvilke tiltak som i årene fremover må prioriteres i virksomheten helse og mestring. Hovedmålene i «Leve hele livet»- reformen vil være sentral, samt hvilken demografi og samfunnsutvikling som skjer i Skiptvet kommune i årene fremover.
- ❖ På sikt bør det opprettes et bemannet botilbud for personer med kraftig redusert boevne, psykiske lidelser og/ eller rusutfordringer Vi ser at noen av våre pasienter er svært dårlig fungerende i egen bolig uten tett bistand. Dette medfører at det ofte går dårlig når de skal "klare seg mer selv" etter avsluttet oppfølging i psykisk helse eller i rusbehandling, og de vil ofte ha behov for mer oppfølging enn vi har kapasitet og kompetanse til å yte. Avdelingen opplever å ha flere brukere ville hatt godt utbytte av et slikt midlertidig og/eller varig tilbud.
- ❖ Gjenoppta samarbeid med frivillige og Frivillighetssentralen etter koronaperioden. Det vil være et viktig samarbeid å få på plass for våre tjenestemottakere.
- ❖ Frisklivssentral-en kartlegging av helsetilstand i forhold til forebyggende tilbud, vil gi et godt grunnlag for behov for frisklivssentral i kommunen, Fastlegene får ofte henvendelser og ser et behov for å kunne tilby slike tilbud/tiltak. Frisklivssentral vil ikke i denne perioden bli prioritert, men vi skal jobbe mer målrettet med folkehelse tiltak. Dette i samarbeid med kommunalområdene Oppvekst og Samfunn
- ❖ DIPS Front og CosDoc videreutvikles og om få år vil det være nødvendig å bytte journalsystem. En kostbar endring som må planlegges. Det vil bli et journalsystem som er skybasert og er basert på Helsenetts kontakter.
- ❖ Avtrekks kabinett for bruk ved legemiddelblandinger på medisinerrommet. Den medisinske utviklingen og behandlings flyten øker stadig. Sykehuset skriver ut pasienter raskere og behandlinger må kontinueres av primærhelsetjenesten. Vi erfarer at arbeidsmiljøer, risiko for påvirkning av legemiddel øker, når pasientene skal behandles med legemiddel som må blandes hos oss. Det er behov for et avtrekkskabinett.
- ❖ Behov for å pusse opp 2 gamle bad i Vestgårdveien- Det er nødvendig at et slikt arbeid prioriteres om kort tid. Ønskelig at det planlegges i kommende økonomiplan. Garderobe situasjonen på Sollia er prekær. Ansatte har ikke egnede garderobeforhold og plass for å skifte til arbeidstøy. Ønskelig at det planlegges i kommende økonomiplan.

Fra virksomhetsplanen

Endrede og nye tiltak

Risiko og konsekvens ved det som legges frem, er at noe må gjøres i kraft av utvikling og drift. Andre tiltak kan avvente noe, men det kan bli mer kostbart om få år. Det er behov for styrkning av kompetanse og bemanning. All statistikk og demografiske framskrivninger viser at helse- og omsorgstjenestene får et betydelig større trykk, samtidig med at Skiptvet kommune også ser ut til å ha en høyere frekvens av sykdom og belastning fra livsstilssykdommer, som gjør at det kan bli et omfattende helse- og omsorgsbehov. Det vises at innbyggere under 80 år trenger mer og oftere hjelp, samtidig som kommunen får flere innbyggere over 80 år. Lovkrav og forsvarlig drift vil utfordre tjenesten hardt om vi ikke får de fremlagte tiltak vedtatt.

Konsekvensjustert tiltak:

- Kostnader til obligatorisk Helsenett lisens, er noe som må prioriteres. Mange offentlige funksjoner digitaliseres, og Skiptvet kommune er pålagt å være en del av det.
- Matvarer fortsetter å øke i pris pr år og det må settes av mer ressurser.
- Velferdsteknologi, vi deltar i et desentralisert prosjekt for etablering av digital hjemmeoppfølging. Der vil det kunne være utstyr vi må anskaffe, vi må benytte de det som er budsjettert fra tidligere til slik anskaffelse.
- Økt basistilskudd til privatpraktiserende fastleger etter Tromsømodell.
- En feil i overføring av lønn i budsjett 2023 feilet og det måtte gjøres et vedtak om å gjøre en bevilgning på dette i 2023. Det må videreføres for 2024.

Vi har ikke funnet plass til

- Kompetanseutvikling for ansatte. Arbeidsgiver må sikre at ansatte gjennomgår nødvendig opplæring og kunnskapspåfyll. Det vil bli benyttet opplæringsfond, samt at vi må søke kompetanse og tjenestetilskudd fra Statsforvalter.
- Utvidelse av hverdagsmestringstiltak. Vi fortsette det påbegynte arbeidet med de ressurser som er.
- Økning av dagtilbud/aktivitetstilbud for sårbare eldre med demens.
- Heldøgns bemannet bolig til personer med psykisk helse og rus utfordringer. Dette må utredes og prosjekteres i nær fremtid.
- Ytterligere styrkning g utvikling av velferdsteknologi. Behovet er lite, men vi benytter det som allerede er gitt. Må settes inn i 2025.

Driftstiltak

- Styrkning av bemanning til hjemmesykepleien er nødvendig, for å sikre at de kan yte tjenester til alle som får vedtak. Det er ikke lengere mulig å ha nedtrekk i bemanning på helg og kveld. Det er økende antall lister/kjøre ruter som skal dekkes.
- Styrkning av bemanning på rehabiliteringsavdelingen. Det er manglende ressurser og kompetanse. Pasienter som legges inn er mer komplisert syke og trenger mer sykepleie og behandling.
- Etablering av psykososialt kriseteam i samarbeid med 2 nabokommuner. Det vil organiseres slik at det blir fast beredskapsvakt med egen beredskapsplan ordning og avlønning.
- Lisens for obligatorisk sertifisering av HHLR instruktører.
- Kjøp av heldøgns omsorgsplass på privat institusjon for å kunne gi forsvarlig helsehjelp.

Vi har ikke funnet plass til;

- Strykning av tjenesten praktisk bistand/hjemmehjelper. Det er en tjeneste med økt etterspørsel, men det er forsvarlig å vente til 2025.
- Aktivitør til Institusjon 15%. Et behov for aktivitetsansvarlig på institusjon, men inntil videre avvente. Det vil bli mer nødvendig når dagsenteret Ringen flytter ut fra Sollia.
- Merkantil støtte 50%. Arbeidsmengde for Virksomhetsledere som også er avdelingsledere er krevende, det er et behov for styrkning av merkantil ressurs for å lykkes med mer stedlig ledelse. Må utsettes da den økonomiske situasjonen ikke gir rom for en slik styrkning.
- Arbeidsmiljøtiltak for ansatte, sykefraværarbeid. Et viktig arbeid vi må fortsette å jobbe med, selv om vi må avvente tildelte ressurser til dette.
- Styrkning av psykisk helse, spesialsykepleier med ytterligere 50% stilling. Det ble styrket i 2023, avventer til 2024 med en ytterligere styrkning.

Investeringer

- Trådløst internett på Borgund er sterkt ønsket. Det er bygningsmessig krevende med sterke nok signaler til å være stabilt i bygget. Bør utbedres.
- Legemiddel kabinet, sikre arbeidsmiljø til sykepleiere som blander helseskadelige legemidler.
- Renovering og utbedring av Styrerboligen til dagsenter for sårbare eldre. Flytte dagsenteret Ringen ut fra Sollia Bo- og Servicesenter.
- Medisinsk teknisk utstyrs innkjøp. Mye utstyr er gammelt og lite funksjonelt
- Utbedring av vaktrom hjemmesykepleien. De øker i omfang og de må ha tilstrekkelig med arbeidsplasser.

Vi har ikke funnet plass til;

- Garderobe situasjonen på Sollia er vedvarende ikke løst. Det er for få garderobeplasser. Dagens løsning er ikke særlig funksjonell, da de er pr d.d. på mange ulike steder. Fasilitetene er bra.
- Renovering av 2 bad i bofellesskapet Vestgårdveien. Må utsettes til 2025.

Dette er økonomisk handlingsplan som gir kommunalområdet helse og mestring en styrkning på de områder hvor det er mest kritisk for å sikre en forsvarlig drift. Vi ser av de planer og satsninger som er gjort, vil vi fortsatt kunne jobbe for å gi riktige og forsvarlige tjenester. Som kommunalråder har vi store oppgaver og endringer foran oss, de må vi jobbe målrettet for å løse. Det å jobbe mer på tvers, at arbeidstaker kan ha to jobb baser blir viktig for å utnytte vår kompetanse og øke deltid til mer heltid.

KOMMUNEOMRÅDE SAMFUNN

Kommuneplanens samfunnsdel har en målsetting om 1 % vekst hvert år. I 2022 vedtok kommunestyret ny Sentrumsplan gjeldende fra 2022-2034. Tabellen under viser at det er planlagt å bygge 476 boliger i Meieribyen, noe som tilsvarer ca. 1200 personer. I planperioden er det planlagt for drøyt 200 boliger, som følger opp vedtatt mål for befolkningsøkning i kommuneplanen.

Plannummer	Felt-kode	område	antall	enebolig	tomanns	Rekkehus*	leilighet	omsorg	i alt 12 år	Senere
20230001	B01	Koffeldåsen områdereg.	321	30	16	15			61	260
20160001	B02	Holstadåsen nordre	39	18	13	8			39	
20160001	B03	Holstadåsen søndre	22	10			12		22	
Sentrum	B05	Hoel	13	4	6	3			13	
Sentrum	B06	Koffeld sør	13	6	2	5			13	
20220002	B08	Skjelle søndre	36	12	12	12			36	
Sentrum	B09	Karlsrudeng	12	12					12	
Sentrum	B10	Østereng	8		8				8	
Sentrum	B11	Skjelle	12	8	4				12	
Areaidel	B10	Lyngåsveien -> spredt								
		i alt – boenheter	476	100	61	43	12	0	216	260

Kilde: Gjeldende sentrumsplan vedtatt i 2022 (*rekkehus inneholder også flermannsbolig).

Det er naturlig å anta at utbyggere ønsker å bygge ut Koffeldåsen raskere, om markedet tilsier det. Dette må evt. avgjøres av kommunestyret, og ses i sammenheng med tjenestetilbudet og infrastruktur.

Den fremtidige utbyggingen i Meieribyen vil kreve god planlegging og investering i sosial- og teknisk infrastruktur. Under følger noen problemstillinger kommunen må ta stilling til i økonomiplanperioden:

- Koffeldåsen krever områderegulering før detaljregulering, som ennå ikke er påbegynt. Bevilgning mangler foreløpig, utsatt av kommunestyret.
- Det må avgjøres hvilken befolkningsprognose som skal legges til grunn for økonomiplanarbeidet og budsjett, i forhold til drift og investeringer.
- Utbygging av barnehage og skole – plassering.
- Hoel renseanlegg – ny investering:
  - Kapasitet i dagens anlegg
  - Statsforvalter overtar som tilsynsmyndighet ved mer enn 2000 PE
  - Statsforvalter krever estimat og plan for videre utvikling etter vedtatt sentrumsplanen (forprosjekt) – vil få konsekvenser for regulering av nye boligtomter
- Vannforsyning – kapasitet.
- VA-kompetanse – mangler.
- Utbyggingsavtaler. Mangler erfaring og juridisk kompetanse.
- Hvem skal eie vei, vann og avløp?
- Hvem skal eie og drifte fellesarealer - renovasjonspunkter, friområder?

I tillegg vet vi at kommunen vil få flere eldre beboere, som har behov for tjenester. Utbygging av Sollia vil bli nødvendig.

Skiptvet kommune må arbeide for god samfunnsutvikling gjennom en tydelig retning og en strategisk investeringsplan, som må utarbeides etter fremtidig befolkningsvekst. Årsresultat 2022 og forslag til økonomiplan 2024-27 viser at kommunen har langt strammere økonomi enn tidligere. Dette har gjort at enkelte tiltak fra inneværende økonomiplan 2023-26 er foreslått fjernet eller utsatt.

Kommunedirektøren mener det ikke er økonomisk forsvarlig å gjennomføre investeringene/tiltakene som tidligere planlagt. På kostnadssiden gjelder dette; gang og sykkelvei nordover (fjernet 42 mill. kr.), nytt idrettsbygg Kirkelund (oppstart etter 2027), kommunal infrastruktur Holstadåsen (forskjøvet ett

år), smarte vannmålere (forskjøvet ett år etter vedtak i kommunestyret des. 2022), vedlikehold/utskifting flytepontonger Nes (forskjøvet ett år).

På inntektsside er det også gjort endringer sammenliknet med gjeldende økonomiplan. Salg av tomter Sentrumsutvikling (byggetrinn 2 Torggården) og Holstadåsen er begge er forskjøvet fremover i planperioden, da det er flere faktorer som gjør at prosjektene foreløpig fremstår som uavklarte. Det skal legges til at kommunedirektøren vil prioritere disse prosjektene og gjøre nødvendige avklaringer.

VIRKSOMHET KULTUR, FRIVILLIGHET OG NÆRING INKL. STAB SAMFUNN

Samfunnsplan

Kommunens visjon er: «Gode levekår - Bo sentralt og landlig».

I kommunens samfunnsdel beskrives tre satsningsområder; bokommune, infrastruktur og næringsutvikling. Videre er det knyttet mål til satsningsområdene. Målene som er aktuelle for virksomheten er:

- Skiptvet skal være attraktiv for bosetting og næringsliv
- Tett samarbeid med lag og foreninger og med frivilligheten for å videreutvikle kulturlivet
- Utvikle og etablere næringslivet og stimulere gründere.

Et tverrfaglig og langsiktig folkehelsearbeid, god informasjon og dialog med innbygger, frivilligheten og næringsliv samt et rikt og inkluderende kulturliv, er noen av arbeidsoppgaver vi må lykkes med for å nå målene i samfunnsdelen. Disse oppgaver ligger til virksomheten kultur, frivillighet og næring samt stab samfunn.

Kulturaktiviteter og frivillig arbeid skaper identitet og tilhørighet til bostedskommunen. Tett samarbeid med frivilligheten kan bidra til å videreutvikle kulturlivet. Det må derfor arbeides målrettet for god dialog, slik at kommunen kan opptre som en tilrettelegger og ikke gjennomfører. Videre vil en satsning på innbyggerdialog bidra til god omdømmebygging av kommunen.

Gjennom et godt og langsiktig folkehelsearbeid vil det kunne arbeides for å skape lokalsamfunn som er gode å leve i, for alle. Arbeidet skal være en naturlig del av samfunnsplanleggingen, og ha en helhetlig tilnærming til helse. Folkehelsearbeid er også viktig for å nå FN's bærekraftsmål. Et tverrfaglig folkehelsearbeid, vil være avgjørende for å forebygge de utfordringer vi ser i bl.a. Folkehelseprofilen og Ung-data undersøkelsen gjennom flere år.

Fra årsmelding 2022

Virksomheten ble opprettet 1. januar 2023. Avdelingene (med unntak av næring) tilhørte tidligere virksomhet Administrasjon, kultur og service (AKS). Virksomheten skal spisse tjenester og aktiviteter til innbyggerne som er av mer generell art og ikke kan kanaliseres gjennom de tradisjonelle virksomhetene. Det skal tilrettelegges for gode møter mellom innbyggerne og kommunen på ulike arenaer.

Innspill til planlegging/økonomiplan:

Kommunalsjef ivaretar rollen som virksomhetsleder, leder for stabsfunksjonene og ivaretar oppgavene ifm. næringsutvikling. Å ivareta flere roller, på ulike nivåer, i et organisasjonskart, er svært krevende.

Dette vil også påvirke oppfølgingen av ansatte i avdelingene samt gjennomføring av utviklingsoppgaver. Det er behov for ytterligere ressurser, for å ivareta de mange oppgavene i virksomheten.

Stab Samfunn:

Det er behov for videreutvikling av tjenestene som gis fra Servicekontoret. Et bedre samspill med organisasjonen er avgjørende for å gi innbyggere, frivilligheten, næringsliv og andre informasjon om kommunens drift og endring i tjenestetilbudet. For å lykkes må nye rutiner for hele organisasjonen implementeres, og det vil være behov for bl.a. ny kompetanse og gode digitale kanaler og verktøy.

Kommunens intranett har stort behov for oppdatering og oppgradering, slik at dette blir et godt verktøy og informasjonskanal for ansatte. Dette krever ekstra ressurs.

Politisk sekretariat vil arbeide for å tydelige rutiner og et godt samarbeid med kommuneledelsen, møtesekretærer og folkevalgte.

Anskaffelse av frittstående arkivkjerne. Dette sees i sammenheng med integrering mot diverse fagsystemer samt en eventuell digitalisering av byggesak- og gårdsarkiv. Det arbeides med anskaffelse av e-Signering. Dette bør sees i sammenheng med en oppgradering og evt. innføring av digitale løsninger generelt; f.eks. Nettprat, 'Min side', e-Byggesøk, etc.

Folkebiblioteket:

Folkebiblioteket og skolebiblioteket har skilt lag fra 2023, og befinner seg også på tre ulike lokasjoner. Skiptvet bibliotek vil i perioden september til og med april ha åpent 32 t/uke. Resten av året, 27 t/uke. Personer med gyldig lånekort, som er over 18 år, vil få tilgang til bibliotekets meråpenløsning. I 2022 var det ca. 1000 personer innom fysiske arrangement, noe som er langt mindre enn tidligere år grunnet stenging av bibliotek i november 2022. Dette viser at folkebiblioteket er en svært viktig aktør for kulturell aktivitet i kommunen. For å imøtekomme publikums forventninger til nye biblioteklokaler, inkl. kulturscene må ressurs til planlegging og gjennomføring av arrangementer økes. Økte personalressurser, for å oppfylle krav i bibliotekloven om å være en møteplass og arena for offentlig samtale og debatt, er også nødvendig.

Kultur og folkehelse:

Det skal utarbeides ny kulturplan som inkl. handlingsdel. Planen er viktig for å utforme kommunens fremtidige kulturtilbud. Vedtatt plan må følges opp gjennom budsjett og økonomi- og handlingsprogram.

For å skape mer aktivitet foreslås det å etablere et kultur- og aktivitetsfond, der innbyggere og lag og foreninger kan søke støtte til konkrete tiltak i kommunen. Egne retningslinjer må evt. utarbeides.

Kulturskolen er et viktig bidrag for å gi barn og unge et kulturtilbud i kommunen. For at flere barn skal kunne få mulighet til å lære og spille et instrument foreslår kommunedirektøren å avsette midler til prosjektet "blås i skolen" i samarbeid med kulturskolen. Elever på 5. trinn vil i forbindelse med ordinær musikkundervisning få opplæring i et blåseinstrument. Kulturskolen i Indre Østfold vil stille med instrumenter og lærere/instruktører. Dette vil også være et godt tilskudd til undervisningen i grunnskolen.

Bygdebøkene bind 6-8: Det er behov for økonomisk støtte dersom kvalitet på bilder og illustrasjoner skal opprettholdes tilsvarende tidligere bind. Bygdebokkomiteen har varslet at prosjektet vil bli forsinket inntil 6. mnd. Dette vil få økonomiske konsekvenser, da arbeidet avhenger av forfatter i 100 % stilling.

Folkehelsearbeidet i kommunen er nedprioritert. Dette er et viktig arbeid som bør løftes og arbeides systematisk og planmessig med. Økt stillingsressurs vil være nødvendig.

Næring:

Arbeidet med næringsplan ble startet i 2021, men er ikke slutført. Næringslivsnettverk, SMART-næring, ble etablert etter ønske fra politikere og næringsliv selv, men det er ikke avklart hvordan modellen skal driftes videre og hvilken rolle Indre Østfold næringsutvikling skal ha. Det er ikke avsatt ressurs til å ivareta disse arbeidsoppgavene i ny organisering.

Fra virksomhetsplanen

Kommuneområde Samfunn og de tre virksomhetene er alle nye. Det foreligger derfor ingen virksomhetsplan for virksomheten kultur, frivillighet og næring.

Det arbeides foreløpig etter virksomhetsplanen «Innbyggerservice 2016-2020». Delmålene i planen er:

- Større satsning på kultur
- 200 beste i 2017
- Blant de 100 beste i 2018
- Blant de 10 beste i 2019
- Økt digital utvikling av Servicekontoret, for å elektronisk svare ut informasjonsbehovet til innbyggerne på en fremtidsrettet og effektiv måte.
- Økt bruk av biblioteket.

Virksomheten har ikke oppnådd delmålene i virksomhetsplan, med unntak av gode besøks- og lånetall hos biblioteket.

Endring og nye tiltak

Konsekvensjustert driftsbudsjett:

- I forbindelse med nytt tribuneanlegg på Nes lense, ble det inngått en avtale med Nes lenseteater der kommunen skal ta kostnaden ved mobilt tribuneanlegg. Kostnaden er lagt inn de årene det er oppsetning.
- Bygdebok: Det er behov for midler til illustrasjoner/bilder (50 000 kr) samt trykkerkostnader (260 000 kr) i utgivelsesår. Det er avsatt penger på fond, som dekker trykkerkostnaden i 2024.
- Valg gjennomføres annethvert år. Det skal ikke gjennomføres valg i 2024/26. 260 000 kr. er tatt ut av budsjettet disse årene.
- I valgår (kommune og fylkestingsvalg) kan ordfører motta etterlønn.. Summen er fjernet i planperioden.

Driftstiltak:

- Kulturskolen økning 70 000 kr: Nytt prosjekt "blås i skolen" 70 000 kr/år

Risiko

Virksomheten og stab Samfunn har gjennom økonomiplanens tallmaterieell og AKS sin årsmelding for 2022 kommet med flere innspill til tiltak, som kan være med å utvikle tjenesteleveransen og bidra til å oppnå overordnet målsetting. Dersom ikke tiltakene iverksettes vil virksomheten driftes på lik linje som i dag, uten mulighet for store endring eller kompetanseheving i kommende planperiode. Det er få ansatte på mange oppgaver, som gjør arbeidssituasjonen sårbar og påvirker kvaliteten på arbeidet.

Virksomhetens avdelinger har gjennom de siste årene fått flere oppgaver og mindre rammer, som gjør at våre tjenester må være effektive. Gode selvbetjeningsløsninger for innbyggerne, effektive rutiner og gode datasystemer er viktige for å oppnå dette. Det vil være svært krevende å gjennomføre ønskede tiltak med dagens rammer. Det er ikke funnet rom til tiltak i forbindelse med ny kommunikasjonsstrategi, som skal opp til politisk behandling juni 2023. Dette vil påvirke progresjonen i handlingsplanen.

Et godt folkehelsearbeid kan bidra til forebyggende arbeid samt bedre tverrfaglig samarbeid med utgangspunkt i virksomhetenes satsninger. Med dagens ressurs og organisering av arbeidet vil det være krevende å oppnå dette.

Folkebiblioteket flytter til Torggården i 2023. Det er et ønske om økt ressurs for å utvide åpningstiden, skape mer aktivitet i tilknytting til kulturscene (i samarbeid med kulturkontoret) samt oppfylle krav i bibliotekloven om å være en møteplass og arena for samtale og debatt. Det vil bli krevende å skape mer aktivitet. Dette må også ses i sammenheng med forslaget om «aktivitetsfond». Foreslått tiltaket er rettet mot lag og foreninger, slik at de kan søke midler til aktivitet og møteplasser. Det er også behov for å øke den generelle rammen til de tradisjonelle arrangementene som; 17. mai, bygdedagen og julegrantenningen (privat arrangement).

VIRKSOMHET PLAN, LANDBRUK OG MILJØ (PLM)

Samfunnsplan

Kommuneplanens samfunnsdel har satsningsområder som ligger til PLM sitt arbeidsområde.

Klima og miljø er et av de gjennomgående temaer i samfunnsplanen. Skiptvet kommune er med i Klima Viken, og en stor del av klimasatsningen gjøres gjennom fellestiltak i Klima Viken. Det er også et mål om å ta vare på de flotte naturverdiene som er i Skiptvet kommune, som også er viktig for bomiljøet.

Arealplanlegging er også et viktig tema i Samfunnsplanen. Skiptvet kommune har som strategi at Meieribyen er det sentrale tettstedet. Det er lagt en strategi der Meieribyen skal utvikle ulike typer boliger, og fortetting og transformasjon av bebygde tomter. I tillegg skal en begrenset boligbygging skje i omlandet til Meieribyen. I økonomiplanperioden vil dette medføre at PLM utarbeider områderegeringsplan for Koffeldåsen. Det er avsatt store arealer til ny boligutvikling i Koffeldåsen. Arbeidet med områderegeringsplanen vil innebære å fastsette hvor hovedinfrastruktur skal gå, avsette areal til offentlig formål etc. Totalt er det påregnelig at det for dette området vil komme opptil 500 nye boenheter, som vil påvirke samfunnsutviklingen i Skiptvet i stor grad. I tillegg er det avsatt stort areal i Holstadåsen med formål bolig. Begge disse planene vil følge opp den strategien som kommunen har vedtatt for samfunnsutviklingen i Skiptvet kommune, da særlig med hensyn til målet i samfunnsplanen med å bygge infrastruktur som støtter økonomisk utvikling og livskvalitet. I samfunnsplanen er det lagt opp til en befolkningsøkning på 1 %. En kontrollert økning i befolkningsantallet, vil støtte dette. PLM sin oppgave vil være planarbeidet.

Fra årsmeldingen

Innspill til planleggingen/økonomiplan

PLM har fått ansvar for beredskapsplanene i Skiptvet kommune. Beredskapsplanene er for en stor del utdaterte og svært gamle. I 2022 ble det inngått et regionalt samarbeid om beredskap for kommunene; Indre Østfold, Marker og Aremark. Målet er å samarbeide om oppbygging av beredskapsplaner, ROS-analyser etc. I tillegg er det et mål å inngå formelle avtaler om samarbeid, slik at ved en stor hendelse i regionen vil alle kommunene sammen ha en betydelig evne til å løse oppgaver på en god måte og også over tid. I 2022 ble det inngått avtale om å utføre helhetlig ROS som et samarbeidsprosjekt mellom kommunene Marker, Aremark og Skiptvet, med Indre Østfold kommune som observatør i arbeidet. Når dette arbeidet er ferdig, vil samarbeidet fortsette for å lage ny overordnet beredskapsplan.

Det er ikke budsjett for arbeidet med beredskap. Det er derfor helt nødvendig at det utarbeides et driftsbudsjett. For lisenser til nødradioer, satellittelefoner og annet nødvendig materiell bør det avsettes 70.000 kr.

Fra virksomhetsplanen

Det er et mål om å lage en kompetanseplan for hele PLM. Kompetanseplanen skal inneholde en karlegging av den kompetansen som medarbeiderne har i dag, men også en vurdering av hva slags kompetanse virksomheten vil ha brukt for i framtiden. Arbeidet med kompetanseplan kan medføre at det er behov for å etterutdanne/kurse ansatte. Det er også naturlig å bruke en vurderingene som er gjort i kompetanseplanen ved nyansettelser. Det er viktig for virksomheten at nyansettelser brukes til å komplementere kompetanse, slik at den totalt sett er bredest mulig.

Virksomhetsplanen er laget for gamle PLT, men målet om å lage en kompetanseplan, og ha bredest mulig kompetanse vil fremdeles gjelde for PLM.

Endringer og nye tiltak

Det er ikke budsjett for arbeidet med beredskap. Det må derfor avsettes midler til dette arbeidet. For lisenser til nødvendige kommunikasjonsmidler må det avsettes 70.000 kr. Fordi Skiptvet kommune ikke har hatt budsjett for beredskap før, er det heller ingen erfaringstall for hva som kreves av økonomi for dette arbeidet. Det er derfor usikkerhet knyttet til dette tallet.

Risiko i planen innenfor PLM sitt ansvarsområde

PLM har høy kompetanse på alle saksområder, hvor alle er høyskoleutdannet og flere med mastergrad. Alle ansatte har også lang erfaring fra kommunal virksomhet. Rekruttering til flere av stillingene kan være vanskelig erfaringsmessig. Det er stabilt i PLM, i forhold til at det er få/ingen som slutter. Flere av de ansatte begynner å nærme seg en alder hvor det er mulig å gå av med pensjon. Dette medfører at i løpet av økonomiplanperioden vil det være nødvendig å rekruttere/ansatte i noen av stillingene. Fordi en stilling i PLM utgjøres av ikke bare et fagfelt, men flere, kan det være krevende å finne arbeidskraft som både har lyst til, men også kan jobbe innenfor flere fagfelt.

VIRKSOMHET EIENDOM OG PROSJEKT (EP)

Samfunnsplan

Virksomhetens mål er å være en aktiv og fremoverlent aktør i møte med den utviklingen kommuneplan med underliggende planer gir.

Virksomheten har et overordnet mål om god og sikker drift av vei, vann og avløp.

Virksomheten har som mål å tilby innbyggere, ansatte og brukere av kommunale tjenester gode og sikre bygg å arbeide i, være bruker av eller besøke.

Mål om null alvorlige avvik ved eksterne tilsyn i kommunens bygninger og eiendommer.

Kjernepunkter for å nå virksomhetens mål er:

- Sikre god beredskap for sikker vannforsyning
- Sikre god beredskap for hendelser som inkluderer bygg og drift
- Utarbeide langsiktig plan for avløp og avløpsrensing og overvann
- Utarbeide tilstandsrapport og vedlikeholdsplan for kommunale veier
- Utarbeide tilstandsrapport og vedlikeholdsplan for kommunale bygninger
- Kontrollere inneklime systematisk og gjennomføre tiltak ved avvik
- Involvere brukere av bygg i drift gjennom et godt avtaleverk og rutiner
- Gjøre tiltak for strømsparing (-forbruk)
- Revidere og oppgradere et godt normverk for vei, vann og avløp
- Bistå eiendomsutviklere i alle deler av utbyggingsprosjektene om vei, vann og avløp

Fra årsmelding 2022

Innspill til planlegging/økonomiplan:

Det er høye lekkasjetall på vannforsyningsnettet, men det er også montert inn mange nye målere som gjør at lekkasjene kan spores noe nærmere enn tidligere. Det bør avsettes midler til ressurser som kan analysere seg frem til lekkasjepunktene og ettergå at forbruk blir målt riktig.

Det er stor innlekkasje på det kommunale avløpsnettet. Det er måling på mengde inn på renseanlegget som viser mangedobling ved nedbørsepisoder. Dette medfører at rensingen av avløpsvannet blir betydelig svekket. Blant annet vil ikke det kjemiske rensetrinnet fungere optimalt pga. fortykningseffekten den ekstra mengden har.

Det er stort behov for å styrke veivedlikeholdet. Budsjettrammene som gis er ikke tilstrekkelig til å hindre oppbyggingen av et vedlikeholdsetterlep, som på sikt vil bli betydelig.

Kommunens bygninger bør energieffektiviseres gjennom en langsiktig plan for dette. Planen må komme som følge av en langsiktig bruk av kommunens eksisterende (og eventuelt nye) arealer, slik at kommunen har riktig mengde og riktig type arealer i driften etter at ny organisasjon er på plass. Det bør også være en målsetting å øke omfanget av alternative energikilder for oppvarming. Det er naturlig å se på området rundt Sollia og Kirkelund først, i og med at disse kompleksene forbruker nesten 50% av hele kommunens strømforbruk.

Fra virksomhetsplan

Endringer og nye tiltak:

Renholdsprodukter

Skiptvet kommune bruker renholdsprodukter for store summer hvert år. I 2022 ble kommunen med i en felles, forpliktende innkjøpsavtale med Viken FK og andre kommuner. Med renholdsproduktet menes produkter for renholdet, men posten inkluderer også forbrukspapir til alle kommunale bygg og toaletter. Samtidig ble det prisoppgang i markedet, der blant annet renholdsprodukter steg markert mer enn andre typer varer. Innkjøpsavtalen ser ut til å være kostnadsdrivende for Skiptvet kommune der prisen er høyere for de varene vi bruker mest av sammenlignet med den avtalen vi tidligere hadde.

Budsjett for 2022 og for 2023 ble ikke justert nok for den nevnte prisoppgangen. Samlet sett er derfor ikke budsjettet for 2023 dekkende for de kostnadene kommunen vil måtte betale i 2023. Estimert må budsjettet tilføres 400.000 for å balansere med faktiske kostnader.

Vedlikeholdskostnader

Vedlikeholdskostnadene til kommunale bygg er for 2023 budsjettet til ca 1,9 millioner kroner. Tabellen under ble lagt inn i budsjettet for et utdrag av bygningsmassen:

BUDSJETT 2023	Vedlikehold	Renholdsart.	Serviceavtaler	Forsikring
Solheimtunet	70.000	25.000	60.000	49.600
Kirkelund skole	325.000	150.000	175.000	123.000
Vestgård skole	85.000	80.000	55.000	60.500
Lindormen barnehage	35.000	15.000	35.000	15.000
Finlandsskogen barnehage	80.000	42.000	20.000	27.000
Solhaug barnehage	30.000	18.000	4.000	11.500
Sollia	270.000	200.000	60.000	70.500
Vestgårdveien	40.000	12.000	10.000	30.000
Borgund	50.000	40.000	20.000	45.000

Skiptvet kommune har mange bygninger, stort areal (ca 32.000 m² i daglig bruk) og en lang rekke tekniske installasjoner i bygningene. Vedlikeholdsbudsjettet er avkortet over mange år.

Vedlikehold av bygninger bør, som en tommelfingerregel, budsjetteres med kroner 100,-/m² pr år for å hindre at et etterslep på vedlikehold bygger seg opp. Et budsjett i den størrelsesorden gir også rom for å skifte ut bygningsdeler og tekniske installasjoner når levetiden er utgått. I tillegg til vedlikeholdsbudsjettet trengs det en mindre post til driftskostnader og serviceavtaler.

EP er i gang med å lage et vedlikeholdshjul for kommunale bygningsdeler. I dette systemet jobber vi med å legge planer for vedlikehold og utskifting av bygningsdeler mer enn vi ser på et og et bygg. Dette kommer av at alle de delene et bygg er satt sammen av har ulike behov for oppfølging og ulik levetid gjennom alle de årene bygningen lever.

Et godt vedlikeholdsbudsjett for årene fremover er 3.200.000/pr år for bygningene i daglig bruk. I tillegg kommer driftskostnader, serviceavtaler og de bygningene som ikke er i daglig bruk, som for eksempel museumsbygningene, lagerbygg og så videre.

Asfaltering

Skiptvet kommune har mange asfalterte veier i sentrumsområdene, men også utenfor sentrum, for eksempel Glenneveien som er en svært lang kommunal vei. I budsjett for 2023 ble det lagt inn 200.000 som et nytt driftstiltak til asfaltering. Når en vei skal asfalteres er det flere ting som bør gjøres samtidig for å oppnå en god kvalitet. Rens av grøfter, utbedring og oppretting av underlag, utbedring av stikkledninger gjennom veien, utbedring og heving av kummer og så videre. Asphalt og asfaltarbeider har opplevd en sterk prisvekst de senere årene.

Det har over tid blitt opparbeidet et etterslep på standarden på de kommunale veiene, som er forsiktig estimert til ca 15-20 millioner kroner pr 2023. Det bør derfor tilføres mer midler til å starte arbeidet med å innhente dette etterslepet.

Strøm

Ved utgangen av april 2023 hadde 60 % av årets strømbudsjett blitt brukt opp. Dette tilsier at kommunen vil få et betydelig merforbruk, som også vil få konsekvenser for kommende økonomiplanperiode om de høye strømprisene vedvarer.

Skiptvet kommune har fra og med april 2023 tatt i bruk egen konsesjonskraft til eget strømforbruk. Det antas at dette tiltaket vil gi kommunen reduserte kostnader, slik at det ikke vil være nødvendig å planlegge for ytterligere rammer til strøm.

Det er foreslått å bevilge 1 mill. kr/år i investeringsbudsjettet til ENØK tiltak i bygg.

Vintervedlikehold

På grunn av sterk prisvekst og en vinter med mange værutfordringer ser man at årets budsjett ikke dekker de faktiske kostnadene. Vintervedlikeholdet utføres av en privat aktør etter inngått avtale med kommunen. Avtalen gjelder i fem år, og årets vinter var den tredje sesongen.

Kostnadene til vintervedlikeholdet består av en fast del for beredskap og oppgjør for utført arbeid gjennom vinteren etter avtalte timesatser. Avtalen inneholder klausul om prisjustering etter gitte indekser fra år til år.

Siden det ikke er mulig å forutsi fremtidige vintre er det uklart om budsjettene bør justeres i denne størrelsesorden for kommende år.

Ny traktor er anskaffet, og det vil være nødvendig med snøskjær og strøkasse, da eksisterende utsyr er svært gammelt. Det er foreslått 200 000 kr. i investeringsbudsjettet til tiltaket.

Serviceavtaler

Skiptvet kommune har over tid inngått mange, ulike avtaler med leverandører for ulike serviceavtaler. Flere tekniske installasjoner krever slike avtaler, blant annet brannalarmer, nødløsanlegg, brannslukningsutstyr og heiser, mens andre avtaler har kommet som følge av byggeprosjekter.

På grunn av sterk prisvekst på varer og tjenester er det nødvendig å justere budsjettposten for serviceavtaler for 2023. EP har igangsatt en gjennomgang av samtlige inngåtte avtaler for å rasjonalisere disse tjenestene gjennom større avtaler.

Kommunale avgifter

Budsjett 2023 ble utarbeidet og ferdigstilt før endelig revisjon av budsjettet for vann og avløpsområdene, og driftsbudsjettet fanget ikke opp den store økningen i vannavgiften for 2023. Skiptvet kommune bruker svært mye vann og betaler samme avgift som alle andre abonnenter i kommunen. Det er derfor nødvendig å justere denne budsjettposten for 2023.

Nytt kjøretøy

EP leaser nye varebiler til utkjøp over fem år. Deretter brukes bilene til levetiden er utgått. Bilene brukes til transport av mannskap og verktøy mellom bygninger, i beredskap og i vann/avløp-sektoren. En gjennomgang viser at det er nødvendig å skifte ut en bil i 2023.

Brannstasjon

I 2016 gjennomførte Arbeidstilsynet et postalt tilsyn med arbeidsforholdene på brannstasjonen som munnet i flere avvik som ble bekreftet utbedret av Skiptvet kommune i 2022. I 2023 melder IØBR at de har varslet Arbeidstilsynet om at lukkingen ikke skjedde på en tilfredsstillende måte, slik at flere avvik fra 2016 fortsatt er gjeldende. Pr dags dato er det ikke kjent om Arbeidstilsynet vil følge opp dette varselet.

I hovedsak dreier dette seg om at innredningen ikke hensyntar skillet mellom rene og urene soner i garderobedelen og at innredningen ikke legger opp til kjønnsdelte garderober.

I tillegg har brannstasjonen behov for noe vedlikehold og oppgraderinger som en følge av at flere bygningsdeler har utgått på levetid.

Det foreslås å bevilge 1,5 mill kr (investering) i 2024 for å lukke avvik på brannstasjonen.

Vanntårn, Lystvet

Vanntårnet på Lystvet er fra 1972 og har en viktig rolle i vannforsyningen i Skiptvet som utjevningssbasseng. Det er gjort få påkostninger i tårnets levetid. Tårnets tilstand og utbedringsbehov kartlegges sommeren 2023, men det er påregnelig at tekniske anlegg i og ved tårnet må skiftes ut, samt at tårnet og sikkerheten rundt tårnet må oppgraderes ihht risiko- og sårbarhetsanalysen for vannforsyningen. Det er også nødvendig med oppgradering av hygieniske forhold ved tårnet.

Det foreslås 1,5 mill kr til tiltaket i 2024.

Finlandsskogen barnehage

Finlandsskogen barnehage grenser i vest mot en fjellskrent som fortsetter inn i friområdet. Under oppføringen av barnehagen ble fjellsiden fylt med steinmasser og jord som på den måten dannet en skråning for lek og opphold for barna. Gjennom årene har nedbør og aktivitet slitt vekk jordlaget i skråningen slik at det stikker opp mye stein fra fyllingen under. Området ble vurdert på nytt av geolog i 2022, med anbefaling om tiltak. Området ble stengt av for videre bruk i mai 2023 av sikkerhetshensyn da mengden stein som stikker opp er uoverkommelig å rydde manuelt.

På oversiden av skråningen er det avdekket stein og steinblokker som står i fare for å rase ned. Det vises her til KS-vedtak i sak 21/080 og 22/015. Sikringstiltak mot løse steinblokker er nødvendig å gjennomføre og bør løses ved å montere et wirenett over et større område som perimetersikres fra barnehagens uteområde. Uteområdet, skråningen på nedsiden, kan omarbeides når løsningen med fjellsikring er løst, gjennom å skille stein og jord med geoduk og nett for at jorden skal bli liggende.

Det foreslås 700 000 kr til tiltaket i 2024.

SD-anlegg, EOS og adgangskontroll

Kommunen har flere lokale SD-anlegg ute i bygningskompleksene, men disse er ikke bygget opp etter en fast mal eller koblet opp til et sentralt anlegg. Det er lite kunnskap blant driftspersonellet på de ulike SD-anleggene, mange av disse er heller ikke oppgradert eller fulgt opp i særlig grad. Formålet med et SD-anlegg er å overvåke og justere de tekniske anleggene i en bygning mest mulig hensiktsmessig.

Bruken (belastningen) i en kommunal bygning er svært variabel gjennom dagen, uken og året. Det er derfor sannsynlig at man kan spare store mengder energi på å programmere de tekniske anleggene

etter behovet. Det øker installasjonenes levetid i vesentlig grad at disse driftes med redusert belastning når bruken av byggene tillater det.

En bygnings energibruk kan deles opp i ulike kategorier; oppvarming, lys og forbruk. For å kunne sammenligne (f.eks. gjennom Kostra) og å kunne lese av effekten av oppgraderinger, endringer og mindre tiltak er det nødvendig å ha et EOS-anlegg (Energioppfølgingsystem). Det er naturlig å se EOS i sammenheng med SD-anlegget siden det er mye data som går på tvers av systemene. Et EOS-anlegg kan bygges opp slik man har behov for og nytte av, siden systemet består av ulike målere som leverer måleresultater til et dataprogram. Det er tenkt at kommunens EOS-system skal bygges for å lese av de store linjene for å kunne se effekten av de tiltakene som gjøres eller hva som bør gjøres.

Store deler av kommunens bygninger bruker fortsatt nøkler som adgangskontroll til bygningene. Dette har et usikkerhetsmoment ved seg i forhold til ansatte, brukere og bygningen som må anses å være utdatert. Det er nøkler på avveie etter lang tids bruk og kontrollen med nøkler er redusert til manuelle lister med ulik oppfølging og kvalitet.

De adgangskontrollsystemene som er i kommunen i dag er fra flere, ulike systemer. Disse «snakker» ikke med hverandre og gir heller ingen alarmer eller informasjon ved avvik.

Målet med å ha adgangskontroll med i denne posten er at man ser fordeler av å sy det sammen med SD-anlegget siden det er programmering, overvåking av systemer og skallsikring som er målet. Det er derfor fordelaktig å kunne se alt dette i en sammenheng ved tiltak ute i bygningene.

Målet med investeringen er at det, over år, vil gi svært målbare effekter på energiforbruket og sikkerhetsnivået i kommunen, men det vil avhenge av at det tildeles midler årlig.

Om kommunen sparer penger på investeringen vil avhenge av energiprisen.

Investering: Kr. 1.500.000 pr år

Torggården

Det er ikke budsjettert med kostnader til drift av Torggården i budsjett 2023. I økonomiplanperioden 2024-27, er derfor driftskostnaden langt inn under konsekvensjustert budsjett med 664 000 kr/år i hele perioden. Dette er kostnader til bl.a. vedlikehold og husleie.

Endring og nye tiltak

Konsekvensjustert driftsbudsjett:

- Renholdsprodukter 400 000 kr/år
- Vedlikeholdskostnader 500 000 kr fra 2025
- Vedlikehold eksisterende idrettsbygg Kirkelund til sammen 600 000 kr i perioden
- Serviceavtaler 100 000 kr/år
- Kommunale avgifter 200 000 kr/år
- Torggården (husleie, vedlikehold, renhold, vaktmestertjenester) 664 000 kr/år

Driftstiltak:

- Rive bygg ved Karlsrud skole/speiderhuset, Karlsrudlia 35, hytte Larsåsen kr. 400 000 (2024)

Nye investerings tiltak:

- Hoel renseanlegg forprosjekt 2024: 1 mill. kr
- Vanntårn 3, Lystvedt. Oppgraderinger 2024: 1,5 mill. kr
- Brannstasjon (oppgradering) 2024: 1,5 mill.kr
- Redskap traktor – utskifting 2024: 200 000 kr.
- Utearealer Finlandsskogen 2024: 500 000 kr.
- ENØK-tiltak bygg 1 mill. kr/år
- SD-anlegg, EOS og adgangskontroll 1,5 mill. kr/år

Risiko i planen innenfor EP sitt ansvarsområde

EP er eksponert mot en rekke, eksterne risikoer som virksomheten ikke har stor mulighet til å styre. I hovedsak handler dette om markedspriser på innkjøp av varer og tjenester, men også mot interne hendelser som påvirker driften. Dette kan være endringer og hendelser som påvirker bygninger og bygningsdeler og dermed også virksomhetens budsjett.

Endringer kan for eksempel være at et areal skal brukes til noe annet enn tidligere, eller at det er behov for flere arbeidsplasser eller spesialrom i andre virksomheter. Hendelser kan være hærverk, skader eller at en eller flere installasjoner havarerer gjennom året.

I denne sammenheng nevnes spesielt strømprisen som har vedvart å være høy over lang tid. Kommunen kan, om ikke annet til en viss grad, forsøke å senke strømforbruket, men siden kommunen ikke kan regulere strømprisen vil ikke dette nødvendigvis føre til lavere strømkostnad

Virksomheten har ikke frie midler til å gjennomføre noen særlige endringer, utskiftninger eller oppgraderinger uten at det gjøres om til et prosjekt med egne investeringsmidler med tidkrevende saksbehandling.

Virksomheten har svært lav bemanning på eiendomsdriften. Alle mannskaper har vidtrekkende ansvarsområder og bistår også ved behov hos kolleger. Virksomheten er derfor sårbar, både ved sykdom og ved eventuelle oppsigelser. Det er i dag ikke samsvar mellom forventningene til beredskap, leveranser, servicenivå og -kvalitet og antall mannskaper tilknyttet driften.

Kommunen står foran befolkningsvekst gjennom utvikling av nye boligområder. Dette vil skape økt behov for kapasitet for avløpsrensing. Samtidig vil renseanlegget ha behov for en fornyet utslippstillatelse der statsforvalter vil være forurensningsmyndighet. Det er også sannsynlig at kravene til renseprosesser vil bli strengere i fremtiden. Det foreslås å bevilge 1 mill. kr i investeringsbudsjettet i år 2024, for å kartlegge alternative fremtidige investeringer.

Det har, over lang tid, blitt opparbeidet et betydelig etterslep på all kommunal infrastruktur. Dette gjelder veier, bygninger og ledningsnett tilknyttet vann og avløp. Svært mange installasjoner og bygningsdeler har utgått på levetid. Dette øker risikoen for sammenbrudd eller havari, der det også er en risiko for at flere slike inntreffer samtidig eller svært nært i tid. Det er ikke funnet rom for å øke rammene til formålet tilstrekkelig i økonomiplanen, noe som vil ytterligere forverre etterslepet.

Oppsummering kommuneområde Samfunn

Kommuneområdet Samfunn består av tre virksomheter med svært ulike fagområder inkl. stabsfunksjoner. Det er kun to virksomhetsledere i kommuneområdet, da den siste virksomhetslederstillingen ivaretas av kommunalsjef. Kommunalsjef har også direkte ansvar for stabsfunksjonen, politisk sekretariat, servicekontor og arkiv. I kommende økonomiplanperiode vil område stå ovenfor store samfunnsutviklingsoppgaver, som er ressurskrevende samt at det er behov for spisskompetanse. Organisasjonen har få ansatte å fordele arbeidsmengden på. Dette vil påvirke utviklingen av kommunen.

Kommuneområdet har behov for økte ressurser og bevilgninger for at oppgaver og vedlikeholdsetterslep skal ivaretas tilfredsstillende. Kommunen har i dag ikke økonomi til å ta fatt på ønskede oppgaver. Kommuneområde Samfunn vil frem mot budsjett 2024 gjennomføre grundig analyse av tidligere regnskap for å finne mulige besparelser samt forslag til prioritering av tjenester. Kommunen kan ikke gjennomføre alle oppgaver som i dag i fremtiden.

Kommuneområdet har mange flinke og pliktoppfyllende ansatte, som må ivaretas. Vi må sammen legge til rette for et godt arbeidsmiljø og et godt nærværarbeid. Vi må fremsnakke det god arbeidet som blir gjort, slik at kommunen blir en attraktiv arbeidsgiver. Videre må vi arbeide for å bli en best mulig samarbeidspartner for innbyggere, frivilligheten, næringslivet og andre. Dette må vi lykkes med, for å utnytte kommunens ressurser til det beste for innbyggerne, slik at kommunen oppnår sine overordnede mål.

Konsekvensjustert driftsbudsjett					
	2024	2025	2026	2027	
ØKONOMI & PERSONAL					
Ansvar 10100, 10110, 10120					
Utgifter					
Komm.strategi	-100 000,00	-100 000,00	-100 000,00	-100 000,00	
Frittstående arkivkjerne	-130 000,00	-130 000,00	-130 000,00	-130 000,00	
Digitalisering eiendomsarkiv PLT (vedtatt bud. 2023)	-100 000,00	-100 000,00	-100 000,00	-100 000,00	
Skipetvet digital leverer per i dag internett linja til kommunen. Hva skjer med dette ifht salget av SD til Viken Fiber? Er vi forpliktet til å fortsette med Viken eller skal vi finne ny leverandør?	0,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	
Ny avtale med Sarpsborg kommune	0,00	115 000,00	115 000,00	115 000,00	
Overføring lag/foreninger - spillemidler	-2 000 000,00	-2 000 000,00	-2 000 000,00	-2 000 000,00	
Sum utg konsekvensj. ØKONOMI & PERSONAL	-2 330 000,00	-2 330 000,00	-2 330 000,00	-2 330 000,00	
Inntekter					
Sum innt konsekvensj. ØKONOMI & PERSONAL	0,00	0,00	0,00	0,00	
SAMFUNN					
Ansvar:					
Utgifter					
Nettbrett politikere					
Valg	-260 000,00		-260 000,00		
Lønn ordfører valgår	-180 000,00	-179 928,00	-179 928,00	-179 928,00	
Nes lenseteater - tribune	65 000,00		70 000,00		
Bygdebok illustrasjoner/bilder og trykkerikostnad	60 000,00	310 000,00		310 000,00	
Møtegodtgjørelse folkevalgte - Politisk sak					
Lønnskostnader 10400/10700					
Vedtatt godtgjørelse museumsverfter	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	
PLM					
Beredskap	70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00	
Kjøretøy - oppmåling					
Juristkompetanse (10110)					
EP					
Renholdsprodukter	400 000,00	400 000,00	400 000,00	400 000,00	
Vedlikeholdskostnader		500 000,00	500 000,00	500 000,00	
Eksisterende idrettsbygg Kirkelund vedlikehold	400 000,00	200 000,00			
Asfaltering					
Strøm (ses opp mot finansinntekt)	0,00	0,00	0,00	0,00	
Serviceavtaler	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
Kom.avg.	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	
Nytt kjøretøy - leasing					
Økning lønnskostnader grunnet feil i budsjett 23	590 000,00	590 000,00	590 000,00	590 000,00	
TORGÅRDEN					
Husleiekostnader næringslokaler (kafe)	120 000	120 000	120 000	120 000	
Husleiekostnader omsorgsboliger					
Husleiekostnader bibliotek og kulturlokaler	144 000	144 000	144 000	144 000	
Lønnskostnader driftsteknikker 50% - flyttes fra annet ansvar					
Lønnskostnader renholder, bilotek og bofelleskap	300 000	300 000	300 000	300 000	
Strøm kommunalt areal					
Forsikring - kulturlokaler innbo/løsøre					
Vedlikeholdskostnader	100 000	100 000	100 000	100 000	
Sum utg konsekvensj. SAMFUNN	2 134 000,00	2 879 072,00	2 179 072,00	2 679 072,00	
Inntekter					
Leieinntekter Torggården; kafe	-90 000,00	-120 000,00	-120 000,00	-144 000,00	
Leieinntekter Torggården; næring	-90 000,00	-120 000,00	-120 000,00	-144 000,00	
Sum innt konsekvensj. SAMFUNN	-180 000,00	-240 000,00	-240 000,00	-288 000,00	
OPPVEKST					
Ansvar					
Utgifter					
Leasing av PC ungdomstrinnet	270 000,00	270 000,00	270 000,00	270 000,00	
Lisensavtaler adm	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	Bytte fra IST til VISMA
Flyktninger	3 000 000,00	3 000 000,00	2 000 000,00	1 500 000,00	Oppfølging , helse og oppfølging
Introduksjonsstønad reduseres	-1 100 000,00	-1 100 000,00	-3 100 000,00	-3 100 000,00	
Økning sosialstønad					
Barnevern- omsorgsoverdragelser					Nye omsorgsoverdragelser
Lokal kompetanseutvikling					Lokalarrangerte, nødvendige kurs og videreføring av opplæring i for eksempel Robust Ungdom
Forebyggende ungdomsarbeid					SLT, miljøarbeider, LOS mm
Nedbemannning skolene		-250 000,00	-750 000,00	-1 250 000,00	Reduksjon i elevtall og klasser-delingsstall 25
Sum utg konsekvensj. OPPVEKST	2 270 000,00	2 020 000,00	-1 480 000,00	-2 480 000,00	
Inntekter					
Reduserte inntekter barnehage	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	dekke opp manglende dekning for redusert makspris og inntektbasert foreldrebetaling
Reduserte inntekter SFO-foreldrebetaling	200 000,00	200 000,00	200 000,00	200 000,00	Utvidelse av gratis kjernetid
Prosjekt helsestasjonen	0,00	0,00	0,00	0,00	Bortfall av prosjektmidler- satse på nye søknader
Mat i barnehagene- økt pris	-100 000,00	-100 000,00	-100 000,00	-100 000,00	Øke månedsprisen til 450 kr. Mnd(11 %)
Foreldrebetaling SFO	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	-200 000,00	Øke satsen til kr. 4000 pr mnd full plass(13 %)
Sum innt konsekvensj. OPPVEKST	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
HELSE OG MESTRING					
Ansvar 10310, 34000:34340, 35230					
Utgifter					
Lisens helsenett, GPS Trygghetsovervåking, 24000., pr mnd	250 000,00	250 000,00	250 000,00	250 000,00	
Matvarer, økning over tid	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
Hverdagsmestring	0,00	400 000,00	400 000,00	400 000,00	satt inn 40% stilling - avhengig av enkeltvedtak
Kompetanseutvikling ansatte	0,00	400 000,00	400 000,00	400 000,00	Evt benytte rest fond fra 2023?
Økt dagtilbud hjemmeboende demens/Hukommelsesteam	0,00	200 000,00	200 000,00	300 000,00	En gradvis utvikling, 20% hver t år?
Velferdsteknologi	0,00	50 000,00	70 000,00	70 000,00	Må ta i bruk teknologien, koster i drift.
Heldøgnsbemannet botilbud - pers.psyk lid.	0,00	-	-	-	utredes senere /helse- og mestringsplanen
Økt basistilskudd fastleger 50%/675,- ny ordning får 225,5 x 2000,-=450000	450 000,00	0,00			økning statlig, men ikke tilstrekkelig av avtalt sum.
Flyktninger	230 000,00	230 000,00	230 000,00	230 000,00	
Økning lønnskostnader grunnet feil i budsjett 23	1 400 000,00	1 400 000,00	1 400 000,00	1 400 000,00	
Sum utg konsekvensj. HELSE OG MESTRING	2 430 000,00	3 030 000,00	3 050 000,00	3 150 000,00	
Inntekter					
	0,00				
Sum innt konsekvensj. HELSE OG MESTRING	0,00	0,00	0,00	0,00	
SUM KONSEKVENJUSTERT UTG	4 504 000,00	5 599 072,00	1 419 072,00	1 019 072,00	
SUM KONSEKVENJUSTERT INNT	-80 000,00	-140 000,00	-140 000,00	-188 000,00	
nto utg økning	4 424 000,00	5 459 072,00	1 279 072,00	831 072,00	

Hovedoversikt konsekvensjustert økonomiplan

	Budsjett 2023	Økoplan 2024	Økoplan 2025	Økoplan 2026	Økoplan 2027
Sum driftsutgifter	344 880 096	349 384 096	350 479 168	346 299 168	345 899 168
Sum driftsinntekter	-75 864 096	-75 944 096	-76 004 096	-76 004 096	-76 052 096
Netto driftsutgifter	269 016 000	273 440 000	274 475 072	270 295 072	269 847 072
Skatteinntekter	-134 581 000	-137 195 000	-137 195 000	-137 195 000	-137 195 000
Rammetilskudd	-140 532 000	-148 236 000	-148 236 000	-148 236 000	-148 236 000
Div. statlige tilskudd	-8 370 000	-12 000 000	-7 500 000	-2 500 000	-2 100 000
Brutto driftsresultat	-14 467 000	-23 991 000	-18 455 928	-17 635 928	-17 683 928
Netto renteutgifter	2 853 000	2 388 000	1 731 000	1 625 000	1 462 000
Netto avdragsutgifter	12 714 000	14 377 000	14 661 000	14 583 000	13 988 000
Netto driftsresultat	1 100 000	-7 226 000	-2 063 928	-1 427 928	-2 233 928
Brukt slik:					
Avsetning til fond	0	0	0	0	0
Overført til kapbudsj	1 800 000	0	0	0	0
Bruk av fond	-2 900 000	0	0	0	0
Resultat driftsbudsjett	0	-7 226 000	-2 063 928	-1 427 928	-2 233 928

ØKONOMISK HANDLEFRIHET

Som hovedoversikten viser har kommunen et overskudd i driften etter konsekvensjusterte tiltak fra 7,2 mill. kr første året til 2,2 mill. kr siste året i perioden. Dette gjør det mulig å få gjennomført nye driftstiltak.

NYE DRIFTSTILTAK I ØKONOMIPLANEN

Driftstiltak	2024	2025	2026	2027	Ikke funnet plass til
1 ØKONOMI & PERSONAL					
Sum konsekvensjustert budsjett	-2 330 000,00	-2 330 000,00	-2 330 000,00	-2 330 000,00	
Nettverk kr 70 000					Nettverkssaker: Kablet elevnett, skiptvert internett bak FW.
IKT utvalg kr 20 000					Kommunens lisens til brannmuren er ikke tofaktor lisensiert.
Informasjonssikkerhetskurs for alle ansatte kr 23 000					1 møte i året pluss ved behov 3000 kr? 4 personer
Penetrasjonstest av kommunen kr 60 000					Digitale kurs for alle ansatte. IT s største risiko er brukere.
Plan for bruk av IPv6					alle offentlig er forpliktet til å innarbeide nye IP adresser. Kravet gjelder fra 1.1.23
Anskaffelse av overvåkingstjeneste sammen med Digi Viken. 24/7					
Sikkerhetsovervåking med deteksjon, aktiv respons, fortløpende oppfølging og anbefalinger. Kr 300 000,-					
IT vaktordning utenfor arbeidstid					Må se på en løsning. Tar kontakt med Sarpsborg
Lisensene i f.eks Outlook er ikke lisensiert for elementære sikkerhetsfunksjoner.					
Eks. vedlegg i mail scannes ikke. Kr 216 000					
 Hvordan skal IT se ut fremover?					
Kirken					
Sum utgifter Økonomi & Personal	-2 330 000,00	-2 330 000,00	-2 330 000,00	-2 330 000,00	
Sum konsekvensjustert budsjett	0,00	0,00	0,00	0,00	
Sum inntekter Økonomi & Personal	0,00	0,00	0,00	0,00	
2 SAMFUNN					
Sum konsekvensjustert budsjett	2 134 000,00	2 879 072,00	2 179 072,00	2 679 072,00	
Økning til arrangement kultur og bibliotek					75 000
Folkebibliotek - bemanning for økt åpningstid (50% stilling)					400 000
Fond til kulturell aktivitet - tilskudd frivilligheten					100 000kr Stimulering til økt aktivitet - frivilligheten
Folkehelse - økt ressurs tverr.faglig arbeid (50% stilling)					400 000kr
Risse-park					40 000kr
Digitalt innbyggertorg, e-signering, skjema, intranett					100 000 kr forprosjekt
Tiltak kommunikasjonsstrategi, kompetanse, digital plattform					150 000 kr forprosjekt
VA-kompetanse (samarb. med Driftsassistenten/annen kommune) deltidstilling					Kjøper i dag tjenesten fra Rambø. Awent til utr. VA
Riving av bygg v/ Karlsrukskole/speiderhuset, Karlsrudda 35, hytte Larsåsen	400 000,00				
Move About (fåll ansvær?) - AVTALE UTGAR	0,00				Er ikke budsjettet i 2023
Kulturskole - blås i skolen	70 000,00	70 000,00	70 000,00	70 000,00	
TORGÅRDEN					
Husleiekostnader omsorgsboliger, næring, bibliotek og kulturlokaler					
Lønnskostnader driftsteknikker					
Lønnskostnader renholder					
Strøm kulturlokale					
Forsikring - kulturlokaler innbo/øserø					
Vedlikeholdskostnader					
Sum utgifter Samfunn	2 604 000,00	2 949 072,00	2 249 072,00	2 749 072,00	
Sum konsekvensjustert budsjett	-180 000,00	-240 000,00	-240 000,00	-288 000,00	
Sum inntekter Samfunn	-180 000,00	-240 000,00	-240 000,00	-288 000,00	
3 OPPVEKST					
Sum konsekvensjustert budsjett	2 270 000,00	2 020 000,00	-1 480 000,00	-2 480 000,00	
Styrking årsverk tidlig innsats og spesialpedagogikk	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	Mange elever med enkeltvedtak, styrke 1-7.trinn
Forebyggende arbeid barn og unge	155 000,00	155 000,00	155 000,00	155 000,00	SLT, LOS, miljøarbeidere
Forebyggende arbeid familie, (COS, nærbarnehage mm)					250000- ikke funnet plass til
Utsifting av PC-er ansatte					100000- ikke funnet plass til
Legge ned ungdomsklubben?					*-1300000 ikke - lovpålagt tiltak
Sum utgifter Oppvekst	3 425 000,00	3 175 000,00	-325 000,00	-1 325 000,00	
Sum konsekvensjustert budsjett	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
Sum inntekter Oppvekst	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
31 HEELSE OG MESTRING					
Sum konsekvensjustert budsjett	2 430 000,00	3 030 000,00	3 050 000,00	3 150 000,00	
Styrket bemanning til hjemmesykepleien (Torggården)	1 350 000,00	1 350 000,00	1 350 000,00	1 350 000,00	starte med 1,5 årsverk
Styrking av bemanning på rehab sykepleier dagtid	900 000,00	900 000,00	900 000,00	900 000,00	Gradvs økning, flyttes til 2024?
Etablering av Psykososialt kriseteam, kommunesamarbeid beredkapsordning ukebasis	250 000,00	330 000,00	330 000,00	330 000,00	18 uker med avløsning lik VA pr uke. X2 personer (pr nå utbet 100000,.)
Økt kostnad til ressurskrevende brukere (11000,- pr døgnx 365=4015000,-)	4 000 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	Kjøp av plass, ordi disponere annen plass
Styrking av tjenesten praktisk bistand	0,00	250 000,00	250 000,00		Praktisk bistand/hjemsykepleie vil være i behov av å enkelte ganger tenke utenfor bakken for å ivareta de ulike brukergrensene de må forholde seg til. Vil på sikt være et økende behov for å kunne tildele disse tjenestene til flere.
Aktivitet 15%	0,00	200 000,00			Leve hele livet.
Merkantil støtte 50%	0,00	350 000,00			Systemansvarlig, internkontroll, kvalitetsarbeid, rapporter
Arbeidsglede- arbeidsmiljøtiltak. (reduere sykefraværet)	0,00	100 000,00	100 000,00		Må ha noe til sosiale tiltak på jobb.
Styrking av psykisk helse 50% spesialsykepleier	0,00	400 000,00	400 000,00		Nødvendig styrking av tjenesten
Lisenser Obligatorisk sertifisering for instruktører	25 000,00	50 000,00	50 000,00		overført fra konsrbud.
Økt husleie trykboliger (1000x21x12=250000)?	-250 000,00	-250 000,00	-250 000,00	-250 000,00	
Økt husleie Vestgårdsveien?					
Fond kompetanse	-150 000,00				
Sum utgifter Helse og Mestring	8 555 000,00	9 210 000,00	8 680 000,00	7 980 000,00	
Sum konsekvensjustert budsjett	0,00	0,00	0,00	0,00	
Sum inntekter Helse og Mestring	0,00	0,00	0,00	0,00	
SUM UTGIFTER	12 254 000,00	13 004 072,00	8 274 072,00	7 074 072,00	
SUM INNTEKTER	-80 000,00	-140 000,00	-140 000,00	-188 000,00	
netto utgift nye driftstiltak	12 174 000,00	12 864 072,00	8 134 072,00	6 886 072,00	

INVESTERINGSTILTAK

Investeringer	Budgettert investering					Tilskudd/refusjon				Salgsinntekter/fond				Lån				
	2023	2024	2025	2026	2027	Senere/utredes	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
ØKONOMI & PERSONAL																		
Nettverksutskifting. Det er fem år siden vi anskaffet utstyret til stammnett til kommunen. Må lage en plan for utskifting.		400 000	300 000	200 000														
Sum Økonomi & Personal	0	400 000	300 000	200 000		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SAMFUNN																		
Vannmålere (utsatt 1. år bud. 2023)		1 800 000	1 800 000	1 800 000														
Holstadåsen - kommunal infrastr. (fra eko plan 23-26)		2 000 000	20 000 000	18 000 000														
Bytte vannmålinger (fra eko plan 23-26)		4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000													
Osloakkevei (fra eko plan 23-26) - utrettes																		
Salg av tomter Sentrumsutvikling (fra eko plan 23-26)											12 000 000							
Salg av Holstadåsen til utbygger (fra eko plan 23-26)											20 000 000	20 000 000	10 000 000					
Nes lense: utskifting flyepolonger (fra eko plan 23-26) forskjøvet ett år		1 000 000	1 000 000															
Koffeldåsen, utbygging infrastruktur - i prosess																		
Hoel renseanlegg, forprosjekt		1 000 000																
Vannrør 3. Lyshedt. Oppgraderinger		1 500 000							Tårnet er fra 1972									
Nytt idrettsbygg									165 000 000									
Eksternende kilettsbygg Kirkehlund									Slott etterlep									
Brannskasjon (oppgradering)		1 500 000							Tilsvn									
Redskap traktor - utskifting		200 000							Snøskjær, strøkasse									
Utarealer Finlands skogen		700 000																
ENØK-siltak bygg		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	Ses i sammenheng med vedlikehold. Videreføre fra 2023												
SD-anlegg, EOS og adgangskontroll		1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	Videreføre fra 2023												
Sum Samfunn	16 200 000	29 300 000	26 300 000	6 500 000	165 000 000	0	0	0	0	0	0	32 000 000	20 000 000	10 000 000	0	0	0	0
OPPVEKST																		
Utskifting Smarttavler skolene		750 000																
Sum Oppvekst	750 000	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HELSE OG MESTRING																		
Nytt journalsystem DIPS front (innkjøp, lisenser, opplæring)			250 000	500 000														
Legemiddelkabinett (Laf benk med heparfills)		100 000																
Renovering av 2 bad Vestgårdveien boteiesskap			100 000															
Garden/befordring brann forebyggende tiltak			300 000															
Medisinsk teknisk utstr (senger, dusjtoiler, prekestol, comfort rullesloler)		100 000	300 000															
Trådløst nett Borgund		50 000																
Utbedring av vakkrom hjemmeskolepleien		50 000																
Utbedring av Borgund		4 900 000																
Sum Helse og Mestring	5 200 000	950 000	500 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
STARTLÅN																		
Betalte avdrag	0	0	0	0														
Mottatte avdrag	0	0	0	0														
Sum etableringslån	0	0	0	0														
SUM INVESTERINGER	0	22 550 000	30 550 000	27 000 000	6 500 000	165 000 000	0	0	0	0	0	32 000 000	20 000 000	10 000 000	0	0	0	0

ENDELIG BUDSJETTOVERSIKT

Oversikten viser at økonomien i planperioden er stram.

Det påpekes at den generelle innsparingen må synliggjøres i budsjettbehandlingen for 2024 og årene framover. Økonomiplanen bygger på mange forutsetninger som må vurderes på nytt ved hver rullering for å se om de fortsatt holder.

HOVEDOVERSIKT DRIFT - FASTE PRISER

	2023	2024	2025	2026	2027
INNT OG UTG PR HKAP					
A. DRIFTSUTGIFTER					
1.1 Økonomi og Personal	24 073 166	21 743 166	21 743 166	21 743 166	21 743 166
1.2 Samfunn	65 118 127	67 722 127	68 067 199	67 367 199	67 867 199
1.3 Oppvekst	142 095 970	145 520 970	145 270 970	141 770 970	140 770 970
1.4 Helse og Mestring	110 590 195	119 145 195	119 800 195	119 270 195	118 570 195
1.99 Budsjettreserve	3 002 638	3 002 638	3 002 638	3 002 638	3 002 638
SUM A DRIFTUTGIFTER 1.1 - 1.4	344 880 096	357 134 096	357 884 168	353 154 168	351 954 168
B. DRIFTSINNEKTER					
1.1 Økonomi og Personal	-1 671 012	-1 671 012	-1 671 012	-1 671 012	-1 671 012
1.2 Samfunn	-29 409 717	-29 589 717	-29 649 717	-29 649 717	-29 697 717
1.3 Oppvekst	-21 176 111	-21 076 111	-21 076 111	-21 076 111	-21 076 111
1.4 Helse og Mestring	-23 607 256	-23 607 256	-23 607 256	-23 607 256	-23 607 256
SUM B DRIFTSINNEKTER 1.1 -1.4	-75 864 096	-75 944 096	-76 004 096	-76 004 096	-76 052 096
C. NETTOUTGIFT 1.1 -1.4	269 016 000	281 190 000	281 880 072	277 150 072	275 902 072
D. SKATTER MV					
Skatt på inntekt og formue	-115 781 000	-118 395 000	-118 395 000	-118 395 000	-118 395 000
Eiendomsskatt	-18 800 000	-18 800 000	-18 800 000	-18 800 000	-18 800 000
SUM D. NETTO SKATTER MV	-134 581 000	-137 195 000	-137 195 000	-137 195 000	-137 195 000
E. Tilskudd fra staten	-8 370 000	-12 000 000	-7 500 000	-2 500 000	-2 100 000
F. Rammetilskudd	-140 532 000	-148 236 000	-148 236 000	-148 236 000	-148 236 000
G. SUM DR.INNT. 1.1 - 1.4 (Sum B)	-75 864 096	-75 944 096	-76 004 096	-76 004 096	-76 052 096
I. SUM DRIFTSINNT (D+E+F+G)	-359 347 096	-373 375 096	-368 935 096	-363 935 096	-363 583 096
J. SUM DRIFTSUTGIFTER (Sum A)	344 880 096	357 134 096	357 884 168	353 154 168	351 954 168
K. BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-14 467 000	-16 241 000	-11 050 928	-10 780 928	-11 628 928
L. Netto renteutgifter	2 853 000	2 388 000	1 731 000	1 625 000	1 462 000
M. Gjeldsavdrag	12 714 000	14 377 000	14 661 000	14 583 000	13 988 000
N. NETTO DRIFTSRESULTAT	1 100 000	524 000	5 341 072	5 427 072	3 821 072
BRUKT SLIK:					
P. Overført kapitalbudsjett	1 800 000				
Avsetninger til fond	0				
Bruk av fond	-2 900 000				
Q. UDISP/UIINNEDEKKET DRIFTSRES	0	524 000	5 341 072	5 427 072	3 821 072
Økt skjønnstilskudd statsforvalter					
Generell innsparing		-524 000	-5 341 072	-5 427 072	-3 821 072
BALANSE ØKONOMIPLAN	0	0	0	0	0

HOVEDOVERSIKT KAPITAL - FASTE PRISER

INNT OG UTG PR HKAP	2024	2025	2026	2027
A. INVESTERINGSUTGIFTER				
1 Økonomi og Personal	400 000	300 000	200 000	0
2 Samfunn	16 200 000	29 300 000	26 300 000	6 500 000
3 Oppvekst	750 000	0	0	0
4 Helse og Mestring	5 200 000	950 000	500 000	0
9 Etableringslån				
SUM A INVEST UTG 0.1 - 0.4	22 550 000	30 550 000	27 000 000	6 500 000
B. Utlån, aksjekjøp mv				
C. Diverse utg				
D. Avsetninger fond				
E. SUM FINANSIERINGSBEHOV	22 550 000	30 550 000	27 000 000	6 500 000
FINANSIERING:				
Fremmedkapital				
F. Bruk av lån	22 550 000		7 000 000	
G. Salgsinntekt	0	32 000 000	20 000 000	10 000 000
H. Tilskudd, refusjoner vedr inv Egenkapital				
I. Salg av fast eiendom mv				
J. Mottatte avdrag, aksjesalg mv				
K. Bruk av avsetninger		-1 450 000		-3 500 000
M. Bidrag fra driftsbudsjett				
SUM FINANSIERING	22 550 000	30 550 000	27 000 000	6 500 000
UDISP/UIINDEKKET	0	0	0	0

Investeringene finansieres med låneopptak på totalt 29,55 mill. kr i perioden. Det er store inntekter fra salg av tomter i perioden med kr 62 mill. kr.

DISPOSISJONSFOND TIL INVESTERINGER

Salget av Skiptvet Digital AS styrket i forbindelse med salg. Disposisjonsfondet til investeringer var på 40,4 mill. kr. ved utgangen av 2022.